

IX. Nemzetközi Tánc tudományi Konferencia
**MŰFAJOK, MÓDSZEREK,
MESTEREK A
TÁNCMŰVÉSZETBEN**

Új tapasztalatok, új módszerek,
új megközelítések

9th International Conference on Dance Science

**GENRES, METHODS,
MASTERS IN DANCE**

New experience, new methods,
new approaches

2023 november 3-4. | November 3-4, 2023

Magyar
Táncművészeti
Egyetem

PROGRAM ÉS ABSZTRAKTOK / PROGRAM AND ABSTRACTS

Magyar Táncművészeti Egyetem / Hungarian Dance University

2023

A konferencia tudományos programbizottsága:

Elnök: Fügedi János PhD egyetemi tanár
Társelnök: Németh András DSc professor emeritus
Alelnökök: Lanszki Anita PhD egyetemi docens
Lőrinc Katalin DLA egyetemi tanár
Tagok: Bolvári-Takács Gábor PhD egyetemi tanár
Fodorné Molnár Márta PhD egyetemi tanár
Konkolyné Kovács Ilona PhD egyetemi tanár
Ledniczky Bea tudományos titkár
Macher Szilárd DLA egyetemi tanár
Nagy Péter Miklós PhD egyetemi docens
Ónodi Béla DLA egyetemi tanár
Sándor Ildikó PhD egyetemi docens
Sirató Ildikó PhD egyetemi docens

A konferencia szervezőbizottsága:

Vezető: Lanszki Anita PhD egyetemi docens
Tagok: Horváthné Major Rita főiskolai tanár
Konkolyné Kovács Ilona PhD egyetemi tanár
Ledniczky Bea tudományos titkár
Lőrinc Katalin DLA egyetemi tanár
Nemes-Tábori Anna Karrieriroda munkatársa

A konferencia a Magyar Táncművészeti Egyetem Művészetelméleti Tanszéke, Pedagógia és Pszichológia Tanszéke, valamint az MTE Vályi Rózsi Könyvtár és Táncudományi Kutatóközpontja szervezésében valósul meg.

A kötetet szerkesztette:

Szente Dorina Eszter

ISBN 978-615-5852-28-2

Kiadja a Magyar Táncművészeti Egyetem. www.mte.eu
1145 Budapest, Columbus u. 87-89. Tel. 273-3430

Felelős kiadó: *Fodorné Molnár Márta* rektor

Tördelés:
Kánvási Krisztián

A KONFERENCIA PROGRAMJA / CONFERENCE PROGRAM

2023. NOVEMBER 3., PÉNTEK

8.30-9.00 **Regisztráció** („B” épület, ifj. Nagy Zoltán Színházterem előtere)

9.00 **Megnyitó** („B” épület, ifj. Nagy Zoltán Színházterem)

PLENÁRIS ÜLÉS

9.10-10.45

Helyszín: „B” épület, ifj. Nagy Zoltán Színházterem

9.10-9.55 **Francesca Falcone**: Reconstructing a Great Italian Dance Master: Havasi Gyopár (Edelweiss, 1911) by Nicola Guerra

10.00-10.45 **Maja S. Vukadinović**: Pleasure and Dance

Kérdések, hozzászólások

10.50-11.10 Kávészünet

SZEKCIÓK

1. szekció: TÁNCMŰVÉSZET ÉS PSZICHOLÓGIA

11.15-13.15

Helyszín: „D” épület 3. terem

Levezető elnök: **Bernáth László**

Audrey van Herck: Psychological Safety: Ballet Student’s Perception and Recommendations

Nagy Fruzsina - Medveczné Atinay Dorottya: A professzionális táncművészek és vezetőik (mesterek, koreográfusok, művészeti vezetők) szakmai kapcsolatának vizsgálata, hatásmechanizmusainak feltárása

Pávics Judit: A tánc és a pozitív pszichológia összefüggései

2. szekció: MESTER ÉS TANÍTVÁNYOK I.

11.15-13.15

Helyszín: „D” épület 2. terem

Levezető elnök: **Lőrinc Katalin**

Anna Leon: Elsa Enkel in Grease: Choreographic Negotiations Around the First World War

Frida Robles Ponce: Choreographing Grief: On Gregory Maqoma’s Work

Gilányi Attila: Applications of Virtual Reality in Teaching Dance History

Tongori Ágota: Who is the Master and Who is the Student? Intercultural Role Reversal in the „Theoretical” Training of International Dance Students

3. szekció: TÁNC ÉS TÁRSMŰVÉSZETEK I.

11.15-13.15

Helyszín: „D” épület 1. terem

Levezető elnök: **H. Major Rita**

Radák Judit: Az Orosz Balett 1912-es budapesti vendégelőadásainak kapcsolata a magyar képzőművészettel

Rákos Katalin: Lux Elek szobrászművész kapcsolata az európai és a magyar mozdulatművészettel

Kovács Ilona: The Dances of Ernő Dohnányi’s Rurality Hungarica (op. 32)

Strausz Imre-István: A partitúra mint kézikönyv. Zenei információk feldolgozása a koreográfus munkájában

13.15-13.45 Ebédészünet

4. szekció: TÁNCESZTÉTIKA

13.45-15.45

Helyszín: „D” épület 6. terem

Levezető elnök: **Nagy Péter Miklós**

Varga Nóra – Szigethy Norbert: Az affektum fogalmának alkalmazhatósági lehetőségei az „Immobile” c. táncmű tükrében

Eck Júlia: Művészeti alkotások megközelítése a táncpedagógiában drámajátékokkal

Hegedűs Sándor: Miről „szól” egy tánc(-mű), mikor éppen szándékoltan „semmiről”?

5. szekció: MESTER ÉS TANÍTVÁNYOK II.

13.45-15.45

Helyszín: „D” épület 3. terem

Levezető elnök: **Bolvári-Takács Gábor**

Balogh János: Táncmesterek könyve

Gáspár Emese: Művész-Menedzser-Művészmenedzser avagy Dózsa Imre munkássága

Kézér Gabriella: Berczik Sára. Művészi nevelés

Vojtek Miklós: Steinmassler János. Lábán Rudolf eltitkolt nagybátyja

6. szekció: NÉPTÁNCMŰVÉSZET

13.45-15.45

Helyszín: „D” épület 2. terem

Levezető elnök: **Ónodi Béla**

Hudák Dóra: Antik témák a magyar színpadi néptáncművészetben. Kricskovics Antal, Mucsi János, Novák Ferenc

Karácsony Zoltán: Mezőségi vagy kalotaszegi? A györgyfalvi sűrű legényesről

Tóth-Knapecz Kata: „...kéziratban maradt.” A bukovinai székelyek kiadatlan táncmonográfiája

Horváth-May Dániel: Képletek, grafikonok, táblázatok és egyéb ábrázolási formák Martin György formai-strukturális tanulmányaiban

7. szekció: TÁNC ÉS TÁRSMŰVÉSZETEK II.

13.45-15.45

Helyszín: „D” épület 1. terem

Levezető elnök: **Kovács Ilona**

Daru Andrea: Egyfelvonásosok a századfordulón. A műfaj jelentősége és hatása Bartók Béla művészetében

Lengyel Emese: Néptánc és operett

M. Nagy Emese: Tánc és irodalom a kortárs folklórszínpadon. Koreográfiai gondolkodásmódok, műfajok, mesterek az ezredforduló néptáncművészetében

Retkes Attila: Martiny Lajos (1912-1985) és a magyar swing-tánc fejlődése

GYAKORLATI WORKSHOPOK

16.15-17.45

Helyszín: „D” épület

Adamovich Ferenc: Affektív mozgáspedagógiai workshop („D” épület 6. terem)

Lévai Péter: Testszólam kísérletek a kéz és a láb ritmikai függetlenítésére („D” épület 7. terem)

18.00 **KÖNYVBEMUTATÓ** („B” épület, ifj. Nagy Zoltán Színházterem előtere)

Fügedi János, Kovács Ilona és Lanszki Anita közelmúltban megjelent angol nyelvű könyveinek bemutatása. A szerzőkkel **Lőrinc Katalin** beszélget.

18.30 **TÁNCÉLŐADÁS** („B” épület, ifj. Nagy Zoltán Színházterem)

Kiss Rebeka Petra – Horváth Attila: A kimondhatatlan jókedv játéka

2023. NOVEMBER 4., SZOMBAT

SZEKCIÓK

8. szekció: MŰFAJOK

09.00-11.00

Helyszín: „D” épület 1. terem

Levezető elnök: **Fügedi János**

Carmel McKenna: Rory O’Connor: The Original ‘Lord of the Dance’

Túri Virág Réka: Klasszikus indiai táncok a mai színpadokon

Lanszki Anita – Sente Dorina Eszter: Regual Rituals in Changing Pedagogical Environments

9. szekció: TÁNC ÉS ANTROPOLÓGIA

09.00-11.00

Helyszín: „D” épület 2. terem

Levezető elnök: **Németh András**

Olexa Csenge: A Queer reprezentáció története a táncszínpadon

Kovács Nóra: Presence, Improvisation, Musicality. A Dance Anthropological Attempt to Decipher the Habitus of an Emblematic Argentine Tango Social Dancer

Csáji László Koppány: A táncantropológia és a művészetantropológia viszonya

10. szekció: MÓDSZEREK A TÁNCMŰVÉSZETBEN

09.00-11.00

Helyszín: „D” épület 3. terem

Levezető elnök: **Dóka Krisztina**

Gál Eszter: A kontaktiprovizáció módszertana

Blaskó Borbála: Mozdulat és mozdulatlanság

Bolvári-Takács Gábor: A balettintézeti növendékek operaházi szakmai gyakorlatának első és második szabályozása (1951, 1959)

11.00-11.30 Kávészünet

11. szekció: KÉPZÉSFEJLESZTÉS A TÁNCMŰVÉSZETBEN

11.30-13.30

Helyszín: „D” épület 1. terem

Levezető elnök: **Gáspár Emese**

Csizmadia Tamás: Inspiráló hat nap Londonban

Furulyás Dóra – Péter Petra: Mozgásalapú kutatómódszertani kurzus táncművész hallgatók számára

Lévai Emese: A Tánc-Tér-Kép elnevezésű mesterprogram indulása, tapasztalatok, továbblépési lehetőségek

Nicoleta-Cristina Demian: Exploring the Intersection of Dance Education and Digital Technology

12. szekció: TÁNC TÖRTÉNET

11.30-13.30

Helyszín: „D” épület 3. terem

Levezető elnök: **Gelenczey-Miháltz Alirán**

Gara Márk: A romantikus balett morfológiája

H. Major Rita: Cocteau – tánc – színház

Kovács Örs: A Paulini jelenség és táncszínházi vonatkozásai a két világháború közötti Magyarországon

Thierry Jaquemet: Dance and Music Hand in Hand: Federico Campilli's (1819-1889) Family Ties

13. szekció: KUTATÁSMÓDSZERTAN A TÁNCMŰVÉSZETBEN

11.30-13.30

Helyszín: „D” épület 2. terem

Levezető elnök: **Lőrinc Katalin**

Kristián Kohút: Slovak Choreographers and Their Work as a Subject of Theatrical Research

Lanszki Anita – Tongori Ágota – Papp-Danka Adrienn: Characteristics of Research in Tertiary Dance Education. A Systematic Literature Review of the Recent Research

Lubica Orovnická: Movement Analysis and Its Importance in the Process of Teaching Classical Dance

13.45 **KONFERENCIAZÁRÁS** – „D” épület 2. terem

FRIDAY, NOVEMBER 3., 2023

8.30-9.00 **Registration** (Building „B” ifj. Nagy Zoltán Theatre Hall foreground)

9.00 **Opening** (Building „B”, ifj. Nagy Zoltán Theatre Hall)

PLENARY SESSION

9.10-10.45

Venue: Building „B”, ifj. Nagy Zoltán Theatre Hall

9.10-9.55 **Francesca Falcone**: Reconstructing a Great Italian Dance Master: Havasi Gyopár (Edelweiss, 1911) by Nicola Guerra

10.00-10.45 **Maja S. Vukadinović**: Pleasure and Dance

Questions, Comments

10.50-11.10 Coffee break

SECTIONS

Section 1: DANCE AND PSYCHOLOGY

11.15-13.15

Venue: Building „D”, Room 3.

Chair person: **László Bernáth**

Audrey van Herck: Psychological Safety: Ballet Student’s Perception and Recommendations

Fruzsina Nagy - Dorottya Medveczné Atinay: Exploring the Professional Relationship Between Professional Dancers and Their Leaders (HUN)

Judit Pávics: The Correlations Between Dance and Positive Psychology (HUN)

Section 2: MASTERS AND FOLLOWERS I.

11.15-13.15

Venue: Building „D”, Room 2.

Chair person: **Katalin Lőrinc**

Anna Leon: Elsa Enkel in Grease: Choreographic Negotiations Around the First World War

Frida Robles Ponce: Choreographing Grief: On Gregory Maqoma’s Work

Attila Gilányi: Applications of Virtual Reality in Teaching Dance History

Ágota Tongori: Who is the Master and Who is the Student? Intercultural Role Reversal in the „Theoretical” Training of International Dance Students

Section 3: DANCE AND CO-ARTS I.

11.15-13.15

Venue: Building „D”, Room 1.

Chair person: **Rita H. Major**

Judit Radák: The Connection Between the Ballets Russes’s Guest Performances in Budapest in 1912 and Hungarian Fine Arts (HUN)

Katalin Rákos: Sculptor Elek Lux’s Relationship with the European and Hungarian Modern Dance Movement (HUN)

Ilona Kovács: The Dances of Ernő Dohnányi’s Rurialia Hungarica (op. 32)

Imre-István Strausz: The Score as a manual: Incorporating musical Content into the Choreographer’s Work (HUN)

13.15-13.45 Lunch break

Section 4: DANCE AESTHETICS

13.45-15.45

Venue: Building „D”, Room 6.

Chair person: **Péter Miklós Nagy**

Nóra Varga - Norbert Szighety: The Problem of Affect in the Context of a Dance Performance „Immobile” (HUN)

Júlia Eck: Approaching Artworks in Dance Pedagogy Through Drama Games (HUN)

Sándor Hegedűs: What Does a Dance(-piece) „talk” About, When Intentionally Just About „nothing”? (HUN)

Section 5: MASTERS AND FOLLOWERS II.

13.45-15.45

Venue: Building „D”, Room 3.

Chair person: **Gábor Bolvári-Takács**

János Balogh: Book of Dance Masters (HUN)

Emese Gáspár: Artist - Manager - Artist Manager, in Other Words, the Work of Imre Dózsa (HUN)

Gabriella Kézér: Artistic education and movement synthesis of Berczik Sára (HUN)

Miklós Vojtek: János Steinmassler - Rudolf Lábán's Secret Uncle (HUN)

Section 6: FOLK DANCE

13.45-15.45

Venue: Building „D”, Room 2.

Chair person: **Béla Ónodi**

Dóra Hudák: Ancient Topics in the Hungarian Folk Dance Theatre. Antal Kricskovics, János Mucsi, Ferenc Novák (HUN)

Zoltán Karácsony: Mezőségi or kalotaszegi? On the Dance legényes of Györgyfalva (HUN)

Kata Tóth-Knapecz: „Unpublished manuscript.” The Unpublished Dance Monograph of the Bukovina Székelys (HUN)

Dániel Horváth-May: Formulae, Graphs, Tables, and Other Forms of Representation in Formal-Structural Analysis Studies of György Martin (HUN)

Section 7: DANCE AND COR-ARTS II.

13.45-15.45

Venue: Building „D”, Room 1.

Chair person: **Ilona Kovács**

Andrea Daru: One-act Plays at the Turn of the Century. The Importance and Influence of the Genre in the Music of Béla Bartók (HUN)

Emese Lengyel: Folk Dance and Operetta (HUN)

Emese M. Nagy: Dance and Literature on the Contemporary Folklore Stage - Choreographic Mindsets, Genres, Masters in the Folk Dance Art of the Turn of the Millennium (HUN)

Attila Retkes: Martiny Lajos (1912-1985) és a magyar swing-tánc fejlődése (HUN)

PRACTICAL WORKSHOPS

16.15-17.45

Venue: Building „D”

Ferenc Adamovich: Affective Movement Pedagogy (Building „D”, Room 6.)

Péter Lévai: Body Parts Experiments for the Rhythmic Separate of Hands and Feet (Building „D”, Room 7.)

18.00 **BOOK PRESENTATION** (Building „B” ifj. Nagy Zoltán Theatre Hall foreground)
Book presentation of recently published books of **János Fügedi, Ilona Kovács, and Anita Lanszki**
moderated by Katalin Lőrinc

18.30 **DANCE PERFORMANCE** (Building „B”, ifj. Nagy Zoltán Theatre Hall)
Rebeka Petra Kiss - Attila Horváth: Game of Unspeakable Joy

SATURDAY, NOVEMBER 4., 2023

SECTIONS

Section 8: GENRES

09.00-11.00

Venue: Building „D”, Room 1.

Chair person: **János Fügedi**

Carmel McKenna: Rory O'Connor: The Original 'Lord of the Dance'

Virág Réka Túri: Classical Indian Dances on Today's Stages (HUN)

Anita Lanszki - Dorina Eszter Szente: Regual Rituals in Changing Pedagogical Environments

Section 9: DANCE AND ANTHROPOLOGY

09.00-11.00

Venue: Building „D”, Room 2.

Chair person: **András Németh**

Csenge Olexa: The History of Queer Representation on the Dance Stage (HUN)

Nóra Kovács: Presence, Improvisation, Musicality. A Dance Anthropological Attempt to Decipher the Habitus of an Emblematic Argentine Tango Social Dancer

László Koppány Csáji: The Relation of Anthropology of Dance and the Anthropology of Art (HUN)

Section 10: METHODS IN DANCE EDUCATION

09.00-11.00

Venue: Building „D”, Room 3.

Chair person: **Krisztina Dóka**

Eszter Gál: Methodology of Contact Improvisation (HUN)

Borbála Blaskó: Movement and Immobility (HUN)

Gábor Bolvári-Takács: The First and Second Regulation of the Stage Practice of State Ballet Institute Students in the Hungarian State Opera House (1951, 1959) (HUN)

11.00-11.30 Coffee break

Section 11: TRAINING DEVELOPMENT IN DANCE EDUCATION

11.30-13.30

Venue: Building „D”, Room 1.

Chair person: **Emese Gáspár**

Tamás Csizmadia: Inspiring Six Days in London (HUN)

Dóra Furulyás - Petra Péter: Movement-based Research Methodology Course for Dance Students (HUN)

Emese Lévai: The Start of the Master's Program Called Tánc-Tér-Kép, Experiences, Possibilities for Advancement. Creativity and Experience Processing. Questions and Answers on 21st Century Dance Classes (HUN)

Nicoleta-Cristina Demian: Exploring the Intersection of Dance Education and Digital Technology

Section 12: DANCE HISTORY

11.30-13.30

Venue: Building „D”, Room 3.

Chair person: **Alirán Gelenczey-Miháltz**

Márk Gara: Morphology of Romantic Ballet (HUN)

Rita H. Major: Cocteau - Dance - Theatre (HUN)

Örs Kovács: The Paulini Phenomenon and its Dance Theatre Implications in Interwar Hungary (HUN)

Thierry Jaquemet: Dance and Music Hand in Hand: Federico Campilli's (1819-1889) Family Ties

Section 13: RESEARCH METHODOLOGY IN DANCE

11.30-13.30

Venue: Building „D”, Room 2.

Chair person: **Katalin Lőrinc**

Kristián Kohút: Slovak Choreographers and Their Work as a Subject of Theatrical Research

Anita Lanszki - Ágota Tongori - Adrienn Papp-Danka: Characteristics of Research in Tertiary Dance Education. A Systematic Literature Review of the Recent Research

Lubica Orovnická: Movement Analysis and Its Importance in the Process of Teaching Classical Dance

13.45 **CONFERENCE CLOSURE** – Building „D”, Room 2.

PLENÁRIS ELŐADÁSOK / KEYNOTE LECTURES

FALCONE, FRANCESCA

koreográfus és tánctanár, elnök, Amici di Auguste Vestris Italia Egyesület
choreographer and dance teacher, president, Amici di Auguste Vestris
Italia Association

EGY NAGY OLASZ TÁNCMESTER, NICOLA GUERRA *HAVASI GYOPÁR* (*EDELWEISS*) CÍMŰ KOREOGRÁFIÁJÁNAK REKONSTRUKCIÓJA

Kulcsszavak: cors de ballet, notációs formák, táncgyakorlat, kompozíciós eljárások

1902 és 1915 között az olasz mester, Nicola Guerra (1965-1945) jelentős mértékben járult hozzá a Budapesti Operaház balettkarának fejlődéséhez. Olyan corps de ballet-tet alapított, amely fel tudta venni a versenyt más nemzetközi színházak legjobb corps de ballet-jeivel, és olyan marandóan értékes koreográfiákkal ajándékozta meg a színházat, amelyek közül néhányat még Guerra Magyarországról távozása után is bemutattak.

E magyar korszak legsikeresebb balettjei közül a Húvös Iván zenéjére készült *Havasi Gyopárra* (*Edelweiss*) emlékszem, amelyet 1911. március 4-én mutattak be a Budapesti Királyi Operaházban. A balettből fennmaradt egy kézirat, a második felvonás Guerra által készített lejegyzése (a dokumentum Guerra családi archívumának része). A balett néhány részletét 1999-ben a római Accademia Nazionale di Danza negyven női hallgatója számára rekonstruáltam, így lehetőségem nyílt Guerra egyik legfontosabb kompozíciós módszerének, a nagy létszámú corps de ballet mozgáskonstrukciójának megismerésére. Majd tovább kutattam hasonló notációs formákat, például a Giuseppe Cecchettinek (1852-1943) tulajdonított *Adagio delle sciarpe / Scarves Adagio* album kéziratát, valamint nemrégiben Henri Justamant (1815-1890) *Paquita* (1854) partitúráját. Ez arra készítetett, hogy megvizsgáljam a 19. század végi notációs folyamat néhány általános megoldását (rutinját).

Munkám esettanulmány; olyan sajátos táncgyakorlatot tár fel, amely a lejegyzés és táncolás között váltakozik. Célja továbbá Guerra kompozíciós esztétikájának és kinetikus stílusának vizsgálata, elsősorban a táncműhely és a balett szempontjából. Az *Edelweiss* a koreográfiai látványosságot tárja elénk, de nemcsak a negyven táncos részvétele miatt, hanem azért is, mert a rekonstrukciós folyamat segített feltárni a különböző kompozíciós eljárásokat. Ezek közül az előadásban néhányat ismertetek: a kézirat *olvasását*, amely a vizuálmotoros megoldások dekódolásának különböző szintjeit tárja fel; a vizuális változók *felfedezését*; az előadókkal való *kapcsolatot*, valamint a zene megelevenítését.

RECONSTRUCTING A GREAT ITALIAN DANCE MASTER: *HAVASI GYOPÁR* (*EDELWEISS*, 1911) BY NICOLA GUERRA

Keywords: cors de ballet, notational forms, dance practice, compositional techniques

The Italian Maestro Nicola Guerra (1965-1945) brought a great contribution to the Budapest Opera House Ballet (from 1902 to 1915), founding a corps de ballet capable of competing with the best corps de ballet of other international theatres and endowing the theatre with a consistent and valuable number of choreographies, some of which were performed even after Guerra had left Hungary.

Among the most successful ballets of this Hungarian period, I recall *Havasi Gyopár* (*Edelweiss*, 1911), to music by Iván Hübös, whose premiere took place at the Budapest Royal Opera House on 4 March 1911. A manuscript has been preserved of this ballet containing the notation of the second act, transcribed by Guerra himself. This document is part of Guerra's family archives. Through the reconstruction of a few excerpts of this ballet, which I undertook in 1999 for forty female students of the Accademia Nazionale di Danza in Rome, it is possible to tap into one of Guerra's most important compositional methods: the construction of movements for a large *corps de ballet*. I also made some research on similar notation formats, such as the album of *The Adagio delle sciarpe / Scarves Adagio*, a manuscript attributed to Giuseppe Cecchetti (1852-1943) and, recently, the scores of Henri Justamant (1815-1890) related to *Paquita* (1854). This led me to deal with some common practices (routines) of the notation process at the end of the nineteenth century.

My work will serve as a case study exploring a specific dance practice oscillating between notating and doing practice. It also aims to inspecting Guerra's approach to compositional aesthetics and kinetic styles, mainly under the perspective of crafting dance and ballets. *Edelweiss* displays choreographic spectacularism, not only because of the participation of forty dancers, but because it lays bare different compositional processes that the reconstruction process helps to reveal. I will discuss some of them: the *reading* of the manuscript that reveals the different levels of decoding visuomotricity; the *discovery* of visual variables; the *relationship* with the performers; the actualization of the music.

VUKADINOVIĆ, MAJA S.

szakmai tanulmányok professzora – Novi Sad School of Business, Novi Sad, Serbia
 pszichológia docens – College of communication, Belgrade, Serbia
 alapító és koreográfus, *Novi Sad Center for Research of Dance and Art of Flamenco - La Sed Gitana*
 Professor of Vocational studies – Novi Sad School of Business, Novi Sad, Serbia
 Associate Professor of Psychology – College of communication, Belgrade, Serbia
 Founder and choreographer at *Novi Sad Center for Research of Dance and Art of Flamenco - La Sed Gitana*

ÖRÖM ÉS TÁNC

Kulcsszavak: táncos, öröm, motiváció, önmegvalósítás

A tánc motiváció keretén belül, a jelen tanulmány bevezetőjében a spontán tánc és a tánc, mint művészeti forma (akár szabadidős, akár hivatásos) gyakorlásának különböző motivációit elemezzük. A hangsúly a táncosra és a táncból származó örömrre helyeződik. Abból a feltételezésből kiindulva, hogy az öröm érzése akkor jelentkezik, amikor az ember úgy érzékeli, hogy valamelyik vágyát kielégítette, ez a kutatás különböző impulzusokat és törekvéseket elemmez, amelyeket a tánc révén megélhet és kielégíthet. Ezek közé tartozik például a készségek elsajátítása és valami új megtanulása, az önkifejezés, a szocializáció, az érzések és gondolatok kommunikálása a test mozgásával, a jó fizikai forma elérése stb. Továbbá a tánc által szerzett öröm pszichológiai, szociális, pszichoterápiás, esztétikai és neurobiológiai aspektusait is tárgyaljuk, ezek összefüggéseivel összefüggésben. Ezen túlmenően tárgyaljuk a táncban rejlő lehetőségeket, valamint azt, hogy az önmegvalósítás és az önmegvalósítás fogalmai hogyan kapcsolódnak a táncban való örömhöz és élvezethez. Arra a következtetésre jutunk, hogy a tánc mint komplex, multifunkcionális és többdimenziós jelenség rendkívüli lehetőséget és gazdag örömforrást jelent a táncot űző személy számára.

PLEASURE AND DANCE

Keywords: dancer, pleasure, motivation, self-realization

Set within the framework of motivation for dancing, in the introduction of the present study, different motives for engaging both in spontaneous dance and in dance as a form of art (whether recreationally or professionally) are analyzed. The focus is on the dancer and on the pleasure drawn from dancing. Based on the assumption that the feeling of pleasure occurs when a person perceives that he or she has satisfied one of his or her desires, this research analyzes different impulses and aspirations which could be experienced and gratified through dance. These include, for instance, acquiring skills and learning something new, self-expression, socializing, communicating feelings and ideas through body movement, achieving good physical shape, etc. Furthermore, psychological, social, psychotherapeutic, aesthetic, and neurobiological aspects of the pleasure gained through dancing are addressed in the context of their interrelation. Moreover, we discuss the potential dancing has and how the concepts of self-actualization and self-realization are related to pleasure and enjoyment in dance. It is concluded that dance as a complex, multifunctional, and multidimensional phenomenon represents an extraordinary possibility and a rich source of pleasure for a person who engages in dancing.

SZEKCIÓ ELŐADÁSOK / SECTION PRESENTATIONS

BALOGH JÁNOS

táncpedagógus, etnográfus
dance teacher, ethnographer

TÁNCMESTEREK KÖNYVE

Kulcsszavak: táncmester, társastánc, tánc kutatás, történeti antropológia, mentalitástörténet

Előadásomban a 19. század elejétől a második világháborúig terjedő időszakban, Pécsen és Baranyában működő táncmestereket mutatom be. Az alap kutatás tánc történeti kontextusban értelmezett eredményeiben a társastánc és a mozdulatművészet műhelyeit is számba veszem. Közülük négy tánc mestert részletesebben is ismertetek. A táncmesterek működésének, kulturális hatásainak átfogó vizsgálata és a zsidó táncmesterek tevékenysége a magyar tánc kutatás és a kultúrtörténet kevésbé kutatott, ismert területe. Kutatásom azonban nem csak témájában újszerű.

Módszertani megoldásaimat az archívum terepként való használata, valamint a történeti antropológia, a genealógia, a város kutatás, a művelődéstörténet és a mentalitástörténet metodikáinak és eredményeinek felhasználása jellemzi, ezért interdiszciplináris határterületen mozog, új perspektívát nyitva a táncmesterek történeti kutatásának. Előadásomban eredményeim tánc történeti vonatkozásait kiemelve bemutatom a táncmesterek életrajzát, tevékenységük főbb jellemzőit, a város táncműveltségében játszott szerepüket, integrálódásuk folyamatát és eltérő lehetőségeiből adódó életstratégiáikat. Előadásomban röviden reprezentálom a kutatási eredményekben feltárt, Pécsen és a történeti Baranyában működő táncmesterek életútját, jelentőségüket, egy adott időkeret, adott lokalitás történeti kontextusában, amely a korabeli viszonyok között a táncélet szimbolikus, illetve reprezentációs gyakorlataira is reflektál.

BOOK OF DANCE MASTERS

Keywords: dance master, ballroom dance, dance research, historical anthropology, history of mentality

In my lecture, I will present the dance masters of Pécs and Baranya from the beginning of the 19th century until the Second World War. In the results of the basic research, interpreted in the context of dance history, I will also consider the workshops of ballroom dancing and movement art. Four of them are described in more detail. The comprehensive study of the work of the dance masters, their cultural influences, and the activities of Jewish dance masters is a less researched and less known area of Hungarian dance research and cultural history. However, my research is not only novel in its subject. My methodological approach is characterized by using archives as a field, as well as using methodologies and results from historical anthropology, genealogy, urban studies, cultural history, and the history of mentality. It, therefore, moves on an interdisciplinary borderland, opening new perspectives for the historical research of dance masters. In my presentation, I will highlight the dance history aspects of my findings and present the biographies of the dance masters, the main characteristics of their activities, their role in the dance culture of the city, the process of their integration and their life strategies resulting from their different opportunities. In my presentation, I will briefly present the life paths of the dance masters in Pécs and historical Baranya, their significance in the historical context of a given time frame and locality, which also reflects on the symbolic and representational practices of dance life in the contemporary context.

BLASKÓ BORBÁLA

balettművész, táncpedagógus, koreográfus, rendező
ballet artist, dance teacher, choreographer, director

MOZDULAT ÉS MOZDULATLANSÁG

Kulcsszavak: mozdulat, elemzés, báb, színház, test

Mozdulat és Mozdulatlanság címmel tervezek előadást tartani a konferencián, amely egy már létrejött színházi előadás egyes részleteinek felvételről történő demonstrációjával zajlana. Továbbá, terveim szerint a konferencián a két darabbéli főszereplő is részt venne, akik élőben prezentálnák a báb és mozgató korrelációjának módszerét és a műfaj konvencionális formanyelvi sajátosságait. A bemutatott előadás szimplán prózai előadásnak indult, de a bábos technika alkalmazása végül jelentős mértékűvé vált, sőt már-már inkább főszerephez jutott az előadás során. Ennek a tapasztalatait szeretném a Tánctudományi Konferencia keretén belül elemezni és értelmezni. Mint táncművésznek rendkívül izgalmas kísérletezésnek és felfedezésnek tűnt újító elemként a bábtechnika beemelése legutóbbi rendezésembe. Ahogyan a színművész a maga valójában és szerepének átélésében, valamint mint bábmozgató van jelen a színen és folyamatosan e kettősség, e duplikált állapot között létezik. Az alá és fölérendelt viszonyok különös játéka a testtel és a hanggal. A színész teste és a báb teste, ezek mozgása és tudatos mozgatása, koncentrált vonalvezetése, valamint mozdulatlanná válásának kérdése foglalkoztat a színpadi kifejező rendszer hatásmechanizmusának keretében.

MOVEMENT AND IMMOBILITY

Keywords: movement, analyze, puppet, theater, body

I am planning to give a presentation at the conference entitled *Movement and Immobility*, which would take place with a demonstration of some details of an already created theater performance from a recording. Furthermore, according to my plans, the two protagonists of the play would also participate in the conference, who would present live the method of the correlation of the puppet and the mover and the conventional stylistic characteristics of the genre. The presented performance started out as a simple prose performance, but the use of the puppet technique eventually became significant, and even almost took on a leading role during the performance. I would like to analyze and interpret the experiences of this within the framework of the Dance Studies Conference. As a dancer, the inclusion of puppet technique as an innovative element in my latest production seemed like an extremely exciting experiment and discovery. Just as the theater artist is present on stage in his reality and experience of his role, and as a puppeteer, he constantly exists between this duality, this duplicated state. The peculiar play of subordinate and superior relations with the body and the voice. I am interested in the body of the actor and the body of the puppet, their movement and conscious movement, their concentrated lines, and the question of their becoming motionless within the framework of the effect mechanism of the expressive system on stage.

BOLVÁRI-TAKÁCS GÁBOR

egyetemi tanár, Magyar Táncművészeti Egyetem
professor, Hungarian Dance University

A BALETTINTÉZETI NÖVENDEKÉK OPERAHÁZI SZAKMAI GYAKORLATÁNAK ELSŐ ÉS MÁSODIK SZABÁLYOZÁSA (1951, 1959)

Kulcsszavak: Állami Balett Intézet, Magyar Állami Operaház, balettoktatás

1950 szeptemberében nyílt meg az Állami Balett Intézet, amely 1990. július 1-jétől a Magyar Táncművészeti Főiskola, 2017. február 1-jétől a Magyar Táncművészeti Egyetem nevet viseli. Az intézet működési szabályait az Állami Balett Intézet létesítéséről szóló 54/1951.(II.25.) M.T. rendeletben, valamint az Állami Balett Intézet szervezeti szabályzata és tanulmányi rendje tárgyában kiadott 1.011-5-57/1951.(II.25.) Np.M. rendeletben határozták meg. Az előbbi jogszabály az Állami Balett Intézet megalapításáról rendelkezett, az utóbbi pedig - egyebek mellett - rögzítette, hogy a növendékek tanulmányaihoz színpadi gyakorlat tartozik, amelyet - a népművelési miniszter által szabályozott módon - az operaházban szereznek meg.

A növendékek tehát a kezdetektől fogva felléptek a Magyar Állami Operaházban. Amíg azonban pl. a növendékek sportorvosi vizsgálatának vagy a tanulmányokat lezáró képesítővizsgának a szabályozása nyilvánosan megjelent a hivatalos lapban, az operaházi fellépések rendjét nem tették közzé, hanem belső utasításként kezelték.

Ezt a dokumentumot sikerült megtalálnom a Magyar Nemzeti Levéltárban, keltezése 1952. január 18. Ugyancsak megtaláltam az operaházi szerepléseket újra szabályozó 1959. november 12-én kelt utasítást.

Előadásomban a két dokumentumot mutatom be és hasonlítom össze. Ezzel az intézmény kezdeti működésének eddig nem vizsgált szegmenséhez adok szempontokat és adatokat.

THE FIRST AND SECOND REGULATION OF THE STAGE PRACTICE OF STATE BALLET INSTITUTE STUDENTS IN THE HUNGARIAN STATE OPERA HOUSE (1951, 1959)

Keywords: State Ballet Institute, Hungarian State Opera House, ballet education

The State Ballet Institute was opened in September 1950, which has been called the Hungarian Academy of Dance since July 1, 1990, and the Hungarian Academy of Dance since February 1, 2017. The operating rules of the institute are set out in two decrees (54/1951.(II.25.) M.T.; 1.011-5-57/1951.(II.25.) Np.M.). The former legislation provided for the establishment of the State Ballet Institute, and the latter stipulated - among other things - that the students' studies include stage practice, which - as regulated by the Minister of Public Education - is acquired in the opera house.

The students therefore performed at the Hungarian State Opera from the very beginning. However, while e.g. the regulation of the students' sports medicine examination or the qualifying exam at the end of their studies was published publicly in the official newspaper, the order of the opera house stage practice was not published, but was treated as an internal instruction. I managed to find this document in the Hungarian National Archives, dated January 18, 1952. I also found the directive dated November 12, 1959, which re-regulates opera stage practice. In my presentation, I present and compare these two documents. With this, I provide aspects and data for an unexamined segment of the institution's initial operation.

CSÁJI LÁSZLÓ KOPPÁNY

kulturális antropológus, igazgató, MMA, MMKI
cultural anthropologist, director, MMA, MMKI

A TÁNCANTROPOLÓGIA ÉS A MŰVÉSZETANTROPOLÓGIA VISZONYA

Kulcsszavak: művészetantropológia, táncantropológia, művészetelmélet, a tánckultúra antropológiai vizsgálata, tudománytörténet

Előadásomban a művészetantropológia tudománytörténetét felvázolva kívánom megmagyarázni, hogy miért járt külön, saját utakon a táncantropológia (a tánckultúra antropológia vizsgálata). A művészetantropológia sokáig szinte kizárólag a vizuális művészetekre koncentrált. Az egyéb művészeti jelenségek antropológiai kutatása – bár sporadikusan megjelent már a 20. század elejétől egy-egy antropológiai leírásban és elemzésben – nem a művészetre, mint az ember kreatív alkotó, kísérletező tevékenységére fókuszált, hanem a művészetet a kultúra részének vagy társadalmi ténynek tekintve vizsgálta. Ezzel szemben a táncantropológiát a folklórisztika, az etnomuzikológia, az etnológia és a koreográfia felől megközelítve olyan kutatók alkották, akik maguk is többé-kevésbé járatosak voltak a tánckultúra valamely területén. Ennek kétségtelen előnye volt, hogy az íróasztalnál született elméletek helyett gyakorlatközpontúbb volt, hátránya volt azonban, hogy nem illeszkedett be a művészetantropológia szélesebb tudományos diskurzusába. A 20-21. század fordulójától a művészetantropológia mint integratív, és nagyon dinamikusan fejlődő tudományterület egyre fogékonyabb a designkultúra, a tánc, a zene és más performatív művészetek antropológiai vizsgálatára. Az elmúlt évtizedek nemzetközi kutatási eredményeit felvázolva felismerhetjük azokat a tudományelméleti változásokat, amelyek mentén a táncantropológia megtalálhatja helyét egy tágabb kontextusban, új kérdésselvetésekkel és újszerű látásmóddal.

THE RELATION OF ANTHROPOLOGY OF DANCE AND THE ANTHROPOLOGY OF ART

Keywords: anthropology of art, anthropology of dance, art theory, anthropological research of dance culture, history of science

In the first part of my paper, I outline the history of the anthropology of art, besides the social and cultural anthropological studies of dance and dance culture. Anthropology of dance followed a separate path of the anthropology of art until the 1980s. Anthropology of art focused almost exclusively on the visual arts and crafts. Anthropology of art rooted in the studies when art was considered only as a part of a culture or a kind of activity with social role, not as an independent phenomenon. Contrary to this process, dance anthropology was performed by scholars with additional skills in dance, choreography or ethnomusicology, etc. The undoubted advantage of these additional skills was that they focused on practice instead of reflections and theoretical analysis (born in the chair), but it had a disadvantage that it was not integrated into the wider theoretical frames (and research questions) of the anthropology of art. Their discourses were rarely interacted. Since the turn of the 21st century, art anthropology – as an integrative and developing scientific field – is increasingly receptive to the anthropological perspective of performing arts (dance, music, and other forms). The border between art and science is also melted. This fact can give new perspectives for both the dance anthropology and the anthropology of art to revise and reconsider their relation.

CSIZMADIA TAMÁS

művésztanár, Magyar Táncművészeti Egyetem
art teacher, Hungarian Dance University

INSPIRÁLÓ HAT NAP LONDONBAN

Kulcsszavak: táncoktatás, alternatív oktatás, tanítási gyakorlatok, tanulási eredmények

A Royal Ballet School a világ egyik vezető táncművészképző intézménye, amely megannyi híres „balett sztár” adott a világnak. Elsődleges célja kiemelkedő klasszikus balett művészek képzése, ezzel együtt a Royal Ballet és a Birmingham Royal Ballet táncos utánpótlásának biztosítása. Az Egyesült Királyságban és nemzetközi szinten is szervezett „Inspire” névre keresztelt hat alkalmas szemináriumával szeretné segíteni a különböző háttérrel rendelkező tánctanárok fejlődését. A program során az érdeklődők átfogó képet kapnak a klasszikus balett technika oktatásáról. A képzés nem tanterv alapú, sokkal inkább jó tanítási gyakorlatokkal, stratégiákkal, friss, innovatív ötletekkel segíti a pedagógusok szakmai fejlődését. Előadásomban szeretném vázlatosan bemutatni a hatnapos intenzív szeminárium precízen felépített rendszerét, az egyes napok tematikáját és az általuk használt „What..., How..., Why...” egységét.

INSPIRING SIX DAYS IN LONDON

Keywords: dance education, alternative education, teaching practice, learning outcomes

The Royal Ballet School is one of the world's leading dance institutions, which has given the world many „ballet stars”. The primary aim is to train outstanding classical ballet artists, while providing the Royal Ballet and the Birmingham Royal Ballet with a new generation of dancers. A series of six seminars named „Inspire” are taking place in the United Kingdom and internationally, which aim to support the progress of dance teachers from different backgrounds. Participants will gain a comprehensive understanding of how to teach classical ballet technique. The training is not based on a curriculum, but rather uses good teaching practices, strategies and fresh, innovative ideas to help the teachers' professional development. In my presentation, I would like to outline the structure of my six day intensive seminars including the themes for each day and the „What..., How..., Why...” units that they use.

DARU ANDREA

egyetemi tanársegéd, Magyar Táncművészeti Egyetem
assistant professor, Hungarian Dance University

EGYFELVONÁSOSOK A SZÁZADFORDULÓN. A MŰFAJ JELENTŐSÉGE ÉS HATÁSA BARTÓK BÉLA MŰVÉSZETÉBEN.

Kulcsszavak: egyfelvonásos, századforduló, művészeti hatások

Az egyfelvonásos színpadi mű fogalma nem újkeletű dolog, kialakulását már évszázadokkal ezelőttre tehetjük. A századforduló társadalmi és életmódbeli folyamatai azonban olyan környezetet teremtettek a művészeteknek, amiben ez a műfaj, az egyfelvonásos újra népszerű lett. Bartók Béla mindhárom színpadi műve egyfelvonásos, ez pedig új kérdéseket vet fel, e művek vizsgálata új összefüggésekre világít rá.

Kutatásomban antropológiai szempontok alapján kívánom megvizsgálni az egyfelvonásos jellegzetességeit majd arra keresem a választ, hogy Bartók művészetével milyen összhangban állhatnak ezek a jellemzők.

Antropológiailag a legszembetűnőbb az egyfelvonásos időbeli kerete. Ha összevetjük a többfelvonásos művekkel, vajon ez a rövid időkeret hogyan változtatja meg a művek témáit és azok dinamikáját? Milyen teret enged a szerzőknek? Hogyan változik meg ezáltal az előadók (táncosok, zenészek) feladata, szerepe? Milyen összefüggések, hatások mutatkoznak az egyfelvonásos műfaj és a kor olyan művészeti irányzatai között, mint az expresszionizmus vagy a folklorizmus? E kérdések megválaszolásához Bartók Béla művészete, különösen színpadi művei kiváló kiindulópontot adnak és egyben jól példázzák a századforduló egyfelvonásosainak egy újfajta irányvonalát.

ONE-ACT PLAYS AT THE TURN OF THE CENTURY. THE IMPORTANCE AND INFLUENCE OF THE GENRE IN THE MUSIC OF BÉLA BARTÓK.

Keywords: one-act play, turn of the century, artistic influences

The concept of the one-act stage work is not a recent one, dating back centuries. However, the social and lifestyle changes of the turn of the century created new circumstances for the arts in which the genre of the one-act became popular again. All three of Béla Bartók's stage works are in one act, and this raises new questions, and an examination of these works reveals new contexts.

In my research, I will examine the characteristics of the one-act from an anthropological perspective and then seek to answer the question of how these characteristics might be consistent with Bartók's art.

From an anthropological point of view, the most striking feature of the one-act is its temporal framework. If we compare it with the multi-movement works, how does this short time frame change the themes and dynamics of the pieces? What space does it give to the authors? How does this change the role of the performers (dancers, musicians)? What are the connections and influences between the one-act genre and contemporary artistic movements such as expressionism or folklore?

To answer these questions, Béla Bartók's music, especially his stage works, provide an excellent starting point and at the same time exemplify a new trend in one-acts at the turn of the century.

DEMIAN, NICOLETA-CRISTINA

egyetemi docens, „Gheorghe Dima” National Academy of Music from Cluj-Napoca
 associate professor, „Gheorghe Dima” National Academy of Music from Cluj-Napoca

A TÁNCOKTATÁS ÉS A DIGITÁLIS TECHNOLOGIA METSZÉSPONTJÁNAK FELTÁRÁSA

Kulcsszavak: digitális eszközök, interaktív tanulási tapasztalatok, tánc dokumentáció és megőrzés

A digitális technológia napjainkban átformálja a táncoktatás hagyományos szemléletét. A koreográfusoknak és a tanítással és zeneszerzéssel foglalkozó kutatóknak alkalmazkodniuk kell az elmúlt évek átalakulásaihoz. A tanár szemszögéből nézve a digitális technológia integrálása a táncpedagógia elvei által vezérelve számos előnnyel jár, de nem helyettesítheti a táncoktatás fizikumhoz kötöttségét és a test által megtapasztalt élményét. Meggyőződésem, hogy a koreográfia digitalizálása új pedagógiai modell lehet, ezért a digitális technikákat beépítem a táncóráimba és előadásaimba, ahol a testmozgás posztmodern fluiditása a digitális technológiákkal egyesül. A testtechnikát konceptualizálva a táncosok új mozgáslehetőségeket fedeztek fel, vizualizálták a koreográfiát, és videofelvételeket használtak visszajelzésre, értékelésre és elemzésre, segítve a táncosokat technikájuk finomításában és mozgásmintáik mélyebb megértésében. Bemutatok néhány, közvetlen tapasztalataimból levont következtetést, néhány konkrét módot, ahogyan a digitális technológiát kiegészítő eszközként használtam, amely továbbfejlesztette táncoktatói módszereimet.

EXPLORING THE INTERSECTION OF DANCE EDUCATION AND DIGITAL TECHNOLOGY

Keywords: digital tools, interactive learning experiences, dance documentation and preservation

Digital technology reshapes the traditional perspective of teaching dance nowadays. Choreographers and researchers in teaching and composition must adapt to the transformations of recent years. From the teacher's point of view, the integration of digital technology, guided by the principles of dance education, offers numerous benefits, but it cannot replace the physicality and embodied experience of dance training. Being convinced that digitizing choreography could be a new pedagogic model, I have been including digital techniques in my dance classes and performances where the postmodern fluidity of the body movement fusion with digital technologies. Conceptualizing the body technique, dancers have explored new movement possibilities, visualized choreography, and video recordings have been used for feedback, assessment, and analysis, helping dancers refine their technique and gain a deeper understanding of their movement patterns. I will present some conclusions drawn from my direct experience and some specific ways in which digital technology has been used as a complementary tool that enhanced my dance teaching methods.

ECK JÚLIA

egyetemi docens, Magyar Táncművészeti Egyetem
 associate professor, Hungarian Dance University

MŰVÉSZETI ALKOTÁSOK MEGKÖZELÍTÉSE A TÁNCPEDAGÓGIÁBAN DRÁMAJÁTÉKOKKAL

Kulcsszavak: összművészet, drámapedagógia, kreatív gyakorlatok, művészetmegközelítés

A színház a művészeti ágak között kiemelt helyet foglal el, hiszen összművészeti alkotás: létezéséhez elengedhetetlen szoros kapcsolata a társművészetekkel. A drámapedagógia a színház nyelvén történő kommunikációt használja érzékenyítő, fejlesztő tevékenységéhez.

Tapasztalataim a táncos és próbavezető szakos képzés drámapedagógiai kurzusain azt mutatják, hogy a készség- és képességfejlesztés, beszéd- és kifejezőkészség tréningjei, a metakommunikációs játékok sokkal örömtelibbek, ha művészeti alkotások megközelítéséhez kapcsolódóan kerülnek alkalmazásra.

Mivel elsődleges kutatási területem az irodalmi alkotások megközelítése drámajátékokkal, de emellett számos más művészeti terület drámajátékos megközelítésével foglalkozom (Eck, 2000, 2015, 2020), érdekes vállalkozásnak tűnt kipróbálni, milyen eredményességgel tudom a táncpedagógus képzésben felhasználni ezt az eszköztárat.

Az előadásban bemutatom az elmúlt négy évben ezen a téren szerzett tapasztalataimat, az eltéréseket, melyek a különböző szakirányok számára érdekes témák kiválasztásában mutatkoznak, és konkrét példákkal is alátámasztom állításaimat. A hallgatói véleményeket a fenti időszak kimeneti kérdőíveinek vonatkozó elemei alapján értékelem, nem reprezentatív méréssel is alátámasztva állításaimat. Mindezzel amellett érvelek, hogy a drámapedagógia szemléletmódjával és eszköztárával nemcsak a készség- és képességfejlesztés, csoportépítés és együttműködés hagyományos területein érhetünk el eredményeket, de az általános és színházi műveltség, művészetmegközelítés és művészetértés világában is.

APPROACHING ARTWORKS IN DANCE PEDAGOGY THROUGH DRAMA GAMES

Keywords: interaction of arts, drama pedagogy, creative activities, approaching artwork

The theatre occupies a special place among the arts: a close relationship with the other art types is essential for its existence. Drama pedagogy uses communication in the language of theatre for its activities aimed at skill development.

My experience in drama pedagogy courses in dancer and coach BA shows that skill development, speech and expression training, and metacommunication games are more enjoyable when applied through activities approaching artworks.

As my primary research area is the approach to literary works through drama games, but I am also involved in drama game approaches in a number of other artistic fields (Eck, 2000, 2015, 2020), it seemed an interesting undertaking to explore the effectiveness of using this toolkit in dance teacher training.

In this presentation, I share my experiences in this field over the last four years. I highlight the differences among specialisations in the choice of topics for drama games and provide specific examples to support my claims. I also assess students' opinions based on the results of non-representative output questionnaires.

In doing so, I argue that the approach and tools of drama pedagogy can achieve results not only in the traditional areas of skill development, team building and enhancing collaboration, but also in the world of general and theatre literacy, and in approaching and interpreting artworks.

FURULYÁS DÓRA

mesteroktató, Budapest Cirkuszművészeti és Kortárástánc Főiskola
master teacher, Budapest Circus Art and Contemporary Dance College

PÉTER PETRA

oktató, Budapest Cirkuszművészeti és Kortárástánc Főiskola
teacher, Budapest Circus Art and Contemporary Dance College

MOZGÁSALAPÚ KUTATÁSMÓDSZERTANI KURZUS TÁNCMŰVÉSZ HALLGATÓK SZÁMÁRA

Kulcsszavak: mozgáskutatás, mozgásalapú kutatás, kutatásmódszertan, integrált gyakorlat és elmélet, tapasztalati tanulás

A Budapest Kortárástánc Főiskolán folyó kortárástánc képzésben az előadói gyakorlat mellett nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy diákjaink kísérletező, kutatásalapú alkotói gyakorlatot alkítsanak ki. Ennek a képzési célnak az érdekében terveztük meg a kutatásmódszertani kurzust, mely során a hallgatókat lépésről lépésre végigvezettük egy kutatási folyamaton, a témafelvételtől kezdve a kutatási beszámolóig. A kurzus során többféle tanulási szituációval, eszköztárral dolgoztunk: szeminárium-jellegű beszélgetések, tanár nélküli egyéni és csoportos munka, mentorálás, egyéni és kiscsoportos konzultáció, prezentáció, szóbeli és írásbeli visszajelzések. A folyamatot három részre tagoltuk: (1) a téma kiválasztásának folyamata, (2) kutatási folyamat, (3) kutatási prezentációk.

Ebben az esettanulmányban részletesen bemutatjuk az egyes szakaszokhoz kapcsolódó módszereket, valamint összegezzük a kurzus során felmerült tanulságokat, kérdéseket és a diákok visszajelzéseit is.

MOVEMENT-BASED RESEARCH METHODOLOGY COURSE FOR DANCE STUDENTS

Keywords: movement research, movement-based research, research methodology, integrated practice and theory, experiential learning

In the contemporary dance BA training at the Budapest Contemporary Dance Academy, besides the performance practice, we place great emphasis on the experimental, research-based creative practice of our students. In order to achieve this training goal, we designed the research methodology course, which guides students step-by-step through a research process, from topic formulation to research report. During the course, we used a variety of learning situations and tools: seminar-style discussions, individual and group work without a teacher, mentoring, individual and small group consultations, presentations, oral and written feedback. The process was divided into three parts: (1) topic selection process, (2) research process, (3) research presentations.

In this case study, we will describe in detail the methods used for each stage and summarise the lessons learned, issues raised, and student feedback from the course.

GÁL ESZTER

táncművész, táncpedagógus
dance artist, dance teacher

A KONTAKTIMPROVIZÁCIÓ MÓDSZERTANA

Kulcsszavak: kontaktimprovizáció, érintés, figyelemirányítás, képességfejlesztés

A kontaktimprovizáció egy folyamatosan kibontakozóban lévő táncforma. Mozgásszótára és alkalmazásának területei változnak és folyamatosan bővülnek. Tanításának módszertani kérdései a táncforma kialakulásától kezdve egészen napjainkig jelen vannak. A táncforma oktatás-módszertana egy nyitott rendszer, hiszen az alapítók nem védték le sem mozgásanyagát sem tanításának irányát. Így minden oktató saját tánc tapasztalata, fejlődése és érdeklődése mentén építi fel óráinak menetét, formálja gyakorlatait, alakítja ki módszerét és tanítási stílusát. Előadásomat a táncforma sajátosságait és mozgásait elemző kutatásomra építem és annak folytatásaként kiemelem oktatásának középpontjában szereplő mozgásanyagot és azok végrehajtásához szükséges testismeretet. Mivel a kontaktimprovizáció az érintés táncaként is definiálható, kiemelem az érintéssel való munkában a figyelemirányítás módozatait, majd azok mentén csoportosítom az elsajátítandó anyagot. Minezek után sorba veszem a kontaktimprovizációval fejleszthető koordinációs, kognitív és emocionális - affektív képességeket és összegzésnek bemutatom, hogy valójában mit tanítok a kontaktimprovizáció eszközével.

METHODOLOGY OF CONTACT IMPROVISATION

Keywords: Contact Improvisation, touch, attention and awareness, motor skill development

Contact Improvisation is an evolving dance form. Its vocabulary and areas of application are constantly changing and expanding. The methodological issues of its teaching have been present from the dance form's inception to the present day. The teaching methodology of the dance form is an open system, as the founders did not copyright its movement material or the direction of its practice and teaching. Thus, each teacher builds and shapes a specific and unique teaching style and method by following his or her own dance experience, development, and interests. My presentation will be based on my previous research discussing the characteristics and movements of the dance form. The research presentation emphasizes the movement material at the heart of its teaching and the bodily knowledge required to perform it. Since contact improvisation can also be defined as a dance of touch, I highlight the ways of directing attention while working with touch and then gather the taught material along these lines. After these, I present the coordination, cognitive and emotional-affective skills that can be developed with the practice of contact improvisation and close my presentation by summarizing what I teach with the tool of contact improvisation.

GARA MÁRK

egyetemi docens, Magyar Táncművészeti Egyetem
associate professor, Hungarian Dance University

A ROMANTIKUS BALETT MORFOLÓGIÁJA

Kulcsszavak: Romantikus balett, szövegeknyv és morfológia

A 19. század 20-as éveitől kezdve számos újdonság jelent meg a balettben, ezek egyike az önálló szövegeknyv, és annak gyakran nem táncos írója. A felvilágosodást követő színpadi témabővülés és a balett új eszközszerere a műfajt a siker csúcsára repítette. A romantikus baletteket eddig sokféle szempontból írták le, ugyanakkor az analízisek jobbára a ma is látható (*La sylphide*, *Giselle*, *Napoli*) és a rekonstruált (*La péri*, *Paquita* stb) művekre épülnek.

Azt tételezem fel, hogy a kimagasló műveken túl, a maguk korában sokat játszott darabok cselekményvázai mutatnak olyan formai jegyeket, amelyek alapján jobban meg lehet érteni e színpadi alkotások szerkezetét. Ezek gyakran használt fordulataiból pedig talán láthatóvá válik, hogy miért aratott sikert, majd tűnt el a romantikus balettek zöme.

A kutatáshoz szükséges kiindulópontot V. J. Propp *A mese morfológiája* című könyve jelenti, míg a cselekmények leírásai C. W. Beaumont: *Complete Book of Ballet* című munkájából valók.

MORPHOLOGY OF ROMANTIC BALLETT

Keywords: romantic ballet, plot, morphology

From the second decade of the 19th century, a number of innovations emerged in ballet. As an example, independent librettos are often authored by non-dancers. Enrichment of staging after the Enlightenment, new scenic effects and inventive technical dancing skills (e.g., point technique) brought a glorification of the genre called ballet. Romantic ballets have already been described from many different perspectives, but the analyses are primarily rest on works still on stage nowadays (*La sylphide*, *Giselle*, *Napoli*), as well as on some reconstructed versions (*La péri*, *Paquita*, etc.).

I assume that the scenarios of ballets repeatedly performed in their era reflect formal features that convey us a better understanding of the structural characteristics of these remarkable stage productions. And their frequently applied scenes, elements, characters may help us to better understand the magnificent rise of the romantic ballet and its gradual fall by the end of the century.

V. J. Propp's book *Morphology of the Tale* served as an inception for research, while descriptions of plots originate from C. W. Beaumont: *Complete Book of Ballet*.

GÁSPÁR EMESE

rektorhelyettes, Magyar Táncművészeti Egyetem
vice-rector, Hungarian Dance University

MŰVÉSZ-MENEDZSER-MŰVÉSZMENEDZSER AVAGY DÓZSA IMRE MUNKÁSSÁGA

Kulcsszavak: Dózsa Imre, Magyar Táncművészeti Egyetem, autobiografikus kutatás

Dózsa Imre neve elválaszthatatlan a Magyar Táncművészeti Egyetemtől. Szinte az Állami Balett Intézet megalakulása óta köze van az intézményhez. Növendék, pedagógushallgató, balettmeister, igazgató, főigazgató, majd rektor volt, és közben úgy változtak meg az őt illető titulusok, hogy azok egyúttal az iskola fejlődésének elismerését is jelezték. Ezeket az intézményi változásokat, változtatásokat, legnagyobb részt az ő szakmai igényessége, következetessége hívta életre, és ehhez az ő kitartása és táncművészet iránti alázata jelentette a biztos hátteret.

Hallatlan munkabírását semmi sem tudta kikezdeni, fáradhatatlanul dolgozott, pedig volt idő, amikor egyszerre két-három helyen volt alkalmazásban. Nem láttam, hogy valami, vagy valaki ki tudta volna zökkenteni nyugalmából, pedig nyilván vele is történtek váratlan, vagy számára kedvezőtlen események. Fegyelmezett és udvarias embernek ismeri mindenki, és bár nem lehetett könnyű ilyennek maradnia, mégis bírta energiával és figyelemmel a megvalósítandó célok érdekében.

A jövő táncművészei iránt érzett, több évtizedes, töretlen hittel és energiával végzett munkáját.

ARTIST - MANAGER - ARTIST MANAGER, IN OTHER WORDS, THE WORK OF IMRE DÓZSA

Keywords: Imre Dózsa, Hungarian Dance University, autobiographical research

Imre Dózsa's name is inseparable from the Hungarian University of Dance. He has been associated with the State Ballet Institute almost since its foundation. He has been a student, student teacher, ballet master, director, director general and then rector, and the titles that have been given to him have transformed the institution in such a way that they have also become a recognition of the school's development. Institutional changes and transformations were, for the most part, brought to life with his professional rigour and consistency, for which his perseverance and humility in the art of dance provided a solid background.

Even though there were times when he was employed in two or three positions at the same time, his tireless dedication to work could not be undermined. I have never seen anything or anybody disturb his calm, although he has obviously had his share of unexpected or adverse events. He is known to all as a disciplined and courteous man, and though it could not have been easy for him to remain so, he has concentrated his energy and attention towards the goals to be accomplished.

This performance showcases his artistry and his decades of unrelenting faith and energy in the dance artists of the future.

GILÁNYI ATTILA

egyetemi docens, Debreceni Egyetem, Informatikai Kar
associate professor, Faculty of Informatics, University of Debrecen

A VIRTUÁLIS VALÓSÁG ALKALMAZÁSAI A TÁNC TÖRTÉNET OKTATÁSÁBAN

Kulcsszavak: tánc történet, balett-történet, magyar balett, virtuális valóság, három-dimenziós vizualizáció, adatok és információk bemutatása virtuális terekben.

Napjainkban a virtuális valóság fontos szerepet tölt be a tudomány és a mindennapi élet különböző területein. Az számos alkalmazással bír a táncoktatáshoz és a tánc történet bemutatásához kötődően is. Ebben az előadásban áttekintjük néhány, a területtel kapcsolatos közelmúltbeli vizsgálat eredményét. Olyan háromdimenziós virtuális terek rendszereit ismertetjük, amelyek a magyar balett kezdetével, valamint az első magyar balerina és koreográfusnő, Aranyvály Emília munkásságával kapcsolatos információkat mutatnak be. Röviden vázoljuk a bemutatótereink színhelyül szolgáló, a magyar balett bölcsőjének tekintett első magyar Nemzeti Színház virtuális rekonstrukciójának legfontosabb jellemzőit. Elemezzük az ilyen terek tánc történet-oktatásban való alkalmazásának előnyeit – különös figyelmet fordítva annak intézményi felépítéséből, továbbá az oktatási tartalom sajátosságaiból adódó, e témakörhöz kötődő jellemzőire. Végül rámutatunk néhány, az úgynevezett teljesen immerzív és a desktop („asztali”) virtuális valóság eszközei és módszerei közötti fontos hasonlóságokra, illetve különbségekre.

APPLICATIONS OF VIRTUAL REALITY IN TEACHING DANCE HISTORY

Keywords: dance history, history of ballet, Hungarian ballet, virtual reality, 3D visualization, presentation of data and information in virtual spaces.

Nowadays, virtual reality plays an important role in various fields of science and everyday life. It has several applications related to dance education and the presentation of dance history. In this talk, we overview the results of some recent investigations connected to this area. We describe systems of three-dimensional virtual spaces presenting information related to the beginning of Hungarian ballet and the work of the first Hungarian prime ballerina and choreographer Emília Aranyvály. We give some hints about the virtual reconstruction of the first National Theater of Hungary, which is considered to be the cradle of Hungarian ballet, and which serves as the venue of our presentation spaces. We discuss the advantages of the application of such spaces in teaching dance history – paying particular attention to the nature of its institutional structure and some peculiarities of its educational content. Finally, we point out some important similarities and differences between so-called fully immersive and desktop virtual reality tools and methods related this field.

H. MAJOR RITA

főiskolai tanár, Magyar Táncművészeti Egyetem
college teacher, Hungarian Dance University

COCTEAU – TÁNC – SZÍNHÁZ

Kulcsszavak: avantgard, szöveggönyv, transzkulturális, tánc történet, koreográfia, esztétika

Az éppen 60 éve elhunyt Jean Cocteau (1889–1963) a 20. század első felének egyik univerzális művésze volt. Ma inkább azt mondanánk munkássága transzkulturális jellegű, hiszen több művészeti ágban fejezte ki magát, az időszak leghaladóbb, újítóbb irányzataihoz kapcsolódva. Látásmódját, művészetét a korai időszakoktól meghatározta a színház és a tánc.

Kapcsolata a táncművészettel önmagában is sokrétű, szöveggönyv írástól, a látványtervezésen túl, a tánccal kapcsolatos tárcák/kritikák írásán keresztül, a költészetével és a képzőművészetével is nyomot hagyott a tánc történetében. A Gyagilev-féle Orosz Balettől a Svéd Balett együttesén keresztül Roland Petit társulatával is dolgozott.

Az előadás Cocteau művészetének tánc történeti jelentőségét vizsgálja, amellyel a színpadi táncművészetet a korabeli avantgard mozgalmakhoz kapcsolta és a tánc kortárs megjelenésének esztétikai meghatározásához is hozzájárult.

COCTEAU – DANCE – THEATRE

Keywords: avant-garde, text book, transcultural, dance history, choreography, aesthetics

Jean Cocteau (1889–1963), who died just 60 years ago, was one of the universal artists of the first half of the 20th century. Today, we would rather say that his work is transcultural in nature, as he expressed himself in several art forms, connected to the most advanced and innovative trends of the period. From an early age, his vision and art were determined by theater and dance.

His relationship with the art of dance is multifaceted in itself, from writing text books, in addition to visual design, through the writing of essays/critiques related to dance, he also left a mark in the history of dance with poetry and with visual arts. From Gyagilev's Russian Ballet through the Swedish Ballet, he also worked with Roland Petit's company.

The paper examines the historical importance of Cocteau's art in dance history, which connected stage dance with contemporary avant-garde movements and also contributed to the aesthetic definition of the contemporary appearance of dance.

HEGEDŰS SÁNDOR

címzetes egyetemi docens, Magyar Táncművészeti Egyetem
honorary associate professor, Hungarian Dance University

MIRŐL „SZÓL” EGY TÁNC (-MŰ), MIKOR ÉPPEEN SZÁNDÉKOLTAN „SEMMIRŐL”?

Kulcsszavak: tiszta tánc, táncostest, láthatatlanság, identifikálhatlan, metamorfikus

Előadásom arra a hipotézisre épül – találni igyekszem hozzá érveket –, hogy a tánc (a táncművészet) voltaképpen esszenciája, mibenléte csak annak autonómiájában, a narrációktól való függetlenségében tapasztalható igazán, válhat élményszerűvé, egy táncelméleti kutatás bázisává. Magát a „tiszta táncot” (danse pure) kell tehát „szóra bírnom”, értelmezve annak sajátos (beszéd) „némaságát”. Lehetőséget ad ez arra, hogy az elemzés ne a mozgásra, hanem a mozgóra (az élő, eleven testre) fókuszáljon.

Miről „szól” a tánc, ha nem a koreográfus kommunikatív szándéka élteti, nem lelhető fel már benne sem a testbeszéd gesztuspotenciálja, sem a táncnyelvi jelek frázisai? Arról, ami így reflektorfénybe marad, érzékelhetővé válik a maga „pőreségében”: ez pedig az élettel teli, eleven, mozgásban lévő test, az un. „táncostest”. (Igen, egybeírva alanyként, egymásról leválaszthatatlanul!) Hogy mik a legfőbb jellemzői? Mindenekelőtt az, hogy benne a tánc nem eszköz, a test pedig nem tárgy! Továbbá „láthatatlansága”, mert a látás konvencionális, látni egy olyan testet látunk, mely éppen táncol, a „táncostest” más, annak bőrönmön érzem jelenlétét, érintéskarakterrel bír. Ebből következik identifikálhatlansága, illetve személytelensége (nemtelensége). Így a tánc a test metamorfikus képességéről, az életenergiák koncentrátumáról „szól”, így lehet az élet nyers tapasztalatának mámoros (dionüszoszi) valósága.

WHAT DOES A DANCE (-PIECE) “TALK” ABOUT, WHEN INTENTIONALLY JUST ABOUT “NOTHING”?

Keywords: pure dance, dance body, invisibility, unidentifiable, metamorphic

My lecture tries to find the arguments to the hypothesis that we can only experience the real essentials of dance (as art) in its autonomy, its independence of any narration; only this pure experience can be the base of the research in dance theory. Thus I'll have to make “dance in itself” (dance pure) to “talk”, interpreting its peculiar (talkative) muteness. It offers the possibility to focus on the moving (living, full-of-life) body instead of movement in itself.

What does dance “talk” about when we don't get the choreographers' intention of subjects to communicate, or when we don't find in it any of the usual body language gestures or the key language phrases of any dance styles or genre? It is about that, what remains in front of our senses in its “nakedness”: the living, moving body, full of life: the so-called: “dancerbody”. (Yes, spelled this way in one word, not to separate, it is a subject!) What are its main characteristics? First of all, dance is not a tool in it, and the body is not an object. Moreover, it is “invisible”, as vision is traditional: we see the body that moves, but the “dancer-body” is else: its presence is to feel on my ski; itt possesses a touching character. Thus it is unidentifiable, impersonal (and not gender specific either). Thus, dance speaks about the metaphoric capabilities of the body, the concentrate of life energies, - so may it offer the ecstatic (Dionysian) reality of the row experience of life.

HORVÁTH-MAY DÁNIEL

PhD hallgató, Szegedi Tudományegyetem
PhD student, University of Szeged

KÉPLETEK, GRAFIKONOK, TÁBLÁZATOK ÉS EGYÉB ÁBRÁZOLÁSI FORMÁK MARTIN GYÖRGY FORMAI-STRUKTURÁLIS ELEMZŐ TANULMÁNYAIBAN

Kulcsszavak: Martin György, Laban-kinetográfia, szerkezeti képlet, formai elemzés, strukturális elemzés

Martin György formai-strukturális táncelemző munkáiban előszeretettel használt a kinetográfia mellett olyan ábrázolási formákat kutatási eredményeinek szemléltetésére, mint a különböző képletek, grafikonok és táblázatok. Előadásomban ezeket veszem górcső alá, megvizsgálva használatukat Martinnál, valamint az őt követő kutatógenerációknál. Mivel ezekről összefoglaló tanulmány még nem született, érdekes, hasznos információkkal szolgálhat a formai-strukturális elemzéssel foglalkozni vágyóknak. Külön hangsúlyt fogok fektetni arra, hogy a jelenleg feltörekvő tánckutatók hogyan hasznosíthatják ezeket az ábrázolási formákat saját kutatásaikban.

FORMULAE, GRAPHS, TABLES, AND OTHER FORMS OF REPRESENTATION IN FORMAL-STRUCTURAL ANALYSIS STUDIES OF GYÖRGY MARTIN

Keywords: György Martin, kinetography-Laban, structural formulae, formal analysis, structural analysis

In his work as a form-structural dance analyst, György Martin used, in addition to kinetography, forms of representation to illustrate his research results, such as various formulas, graphs, and tables. In my lecture, I will scrutinize these, examining their use by Martin and the generations of researchers who followed him. Since no summary study has been published, it can provide interesting and useful information for those wishing to deal with formal-structural analysis. I will place special emphasis on how currently emerging dance researchers can utilize these forms of representation in their own research.

HUDÁK DÓRA

hallgató, Magyar Táncművészeti Egyetem
student, Hungarian Dance University

ANTIK TÉMÁK A MAGYAR SZÍNPADI NÉPTÁNCMŰVÉSZETBEN – KRICKOVICS ANTAL, MUCSI JÁNOS, NOVÁK FERENC

Kulcsszavak: mitológia, dráma, néptáncszínpad, Kricskovics Antal, Mucsi János, Novák Ferenc

Munkámban azt vizsgáltam, hogy milyen eszközökkel és milyen céllal jelenítik meg az ókori görög mitológiai történeteket és drámákat a magyar alkotók. Az antik témák régóta ihletői a legkülönbözőbb művészeti ágak és a táncművészet alkotásainak, és a múlt század közepén a magyar néptáncszínpadon is megjelentek. Általában a tragédiákból készültek táncdrámák, melyek lesújtó végkimenetelük miatt megérintik és gondolkodásra készítetik a nézőt. Olykor az alkotó módosított az alaptörténeten, hogy a művet megtölthesse saját mondanivalójával, amely rendszerint a világ helyzetére, az egyén konfliktusaira és a társadalom problémáira irányult.

A magyar koreográfusok elsősorban a magyar néptáncokat használták fel a történetek elmeséléséhez, a bunyevác származású Kricskovics Antal pedig főként a délszláv folklórból építkezett. A néptáncok különböző típusai számos cselekvés és hangulat ábrázolására képesek, de gyakran előfordulnak a kifejező gesztusok is ezekben a táncjátékokban.

Az elemzéseimet az OSZMI Táncarchívumában található előadásokról készült felvételek alapján készítettem, emellett a Táncművészet folyóiratban megjelent cikkek és kritikák segítettek a táncművek értelmezésében.

ANCIENT TOPICS IN THE HUNGARIAN FOLK DANCE THEATRE – ANTAL KRICKOVICS, JÁNOS MUCSI, FERENC NOVÁK

Keywords: mythology, drama, folk dance theatre, Antal Kricskovics, János Mucsi, Ferenc Novák

In my study, I observed the ways Hungarian choreographers depicted the ancient Greek myths and plays and the message they aimed to convey with them. These topics have been popular for a long time in all arts and choreography, and they also appeared in the Hungarian folk dance theatre in the middle of the 20th century. Usually, the tragedies became the sources of adaptations, which, as a result of their devastating endings, tended to provoke people's emotions and thinking. In some cases, the choreographers made changes in the original stories in order to express their own thoughts about current affairs, the difficulties of the individual and the problems of our society.

The Hungarian choreographers used mostly the traditional Hungarian dances to tell the stories, whereas the Bunjevci-originated Antal Kricskovics was mainly inspired by the South Slavic culture. The different types of folk dances can demonstrate many acts and situations, but we can also find expressive gestures in these dance plays.

For my research, I used the available recordings of the performances at the Dance Archive of the Hungarian Theatre Museum and Institute. I also found the articles and critiques of the 'Táncművészet' highly useful in understanding these pieces.

JAQUEMET, THIERRY

balett társulati tag, Divadlo Josefa Kajetána Tyla
balett company member, Divadlo Josefa Kajetána Tyla

**TÁNC ÉS ZENE KÉZ A KÉZBEN
CAMPILLI FRIGYES (1819-1889) CSALÁDI KÖTELEI**

Kulcsszavak: Genealógia, 18. századi színpadi tánc, 19. századi színpadi tánc, 18. századi opera

Campilli Frigyes balettmester egyértelműen fontos szerepet játszott a balett Magyarországon történő megalapozásában. Nem csak a Nemzeti Színház (majd később a Magyar Királyi Operaház) balettprodukciónak színpadra viteléért volt felelős, hanem a magyarországi balettképzés alapozásáért is sokat tett. Annak ellenére, hogy Campilli fontos helyet foglal el a magyar tánc-történetben, keveset tudunk háttéréről, mind művészi mind genealógiai szempontból. Például csak az újabb kutatásból derült ki a korábban ismeretlen pontos születési neve. Mivel azt a nevet használta a milánói Teatro alla Scalához szerződése idején, meglepetésként hatott, hogy abban a tekintélyes színházban is táncolt.

A fenti példa mutatja mennyire fontos Campilli családi vonatkozásait kutatni, ha a karrierjét és művészi háttérét helyesen akarjuk (újra) értékelni. Előadásom először bemutatja a koreográfus családfáját öt generáción át (maga előtt és után). Előfordul, hogy más ismert, olyan azonos nevű táncművészek közé sorolják Campillit, akik akkoriban Bécsben aktív voltak. Az (nevelő-) anyjának oldalával is foglalkozom, aki befolyásos zenészcsaládból származott. Előadásom tehát értékes információkkal szolgál arról, hogy kik voltak azok, akik Campillit már fiatal korától művészé formálták és arra is kitér, hogy mi történt az örökségével.

**DANCE AND MUSIC HAND IN HAND
FEDERICO CAMPILLI'S (1819-1889) FAMILY TIES**

Keywords: Genealogy, 18th century stage dance, 19th century stage dance, 18th century opera

The ballet master Federico Campilli undoubtedly played an essential role in the establishment of ballet in Hungary. Not only was he responsible for staging ballet productions at the Hungarian National (later Royal) Theatre, but he also laid the foundations of ballet education in the country. Considering his importance in Hungarian ballet history, surprisingly, little is known about his background, both artistically as well as genealogically speaking. Example given, only recent research revealed his previously unknown name at birth. Because he used that name during his engagement at the Milanese Teatro alla Scala, it was a surprise that he had danced at that prestigious theatre at all.

The above example shows how important it is to research Campilli's family ties in order to (re-) evaluate his career and artistic background correctly. My paper presents his family tree over five (both preceding and succeeding) generations for the first time. It places him among other known dance artists of the same name active in Vienna in those days. My research covers his (adoptive) mother's side, too, who originated from an influential family of musicians. Thus, my paper provides valuable information regarding the people who shaped Campilli as an artist already from a young age, and what happened to his legacy.

KARÁCSONY ZOLTÁN

tudományos munkatárs, MKH BTK Zenetudományi Intézet
research associate, MKH BTK Institute of Musicology

MEZŐSÉGI VAGY KALOTASZEGI? A GYÖRGYFALVI SŰRŰ LEGÉNYESRŐL.

Kulcsszavak: legényes tánc, táncdialektológia, formai-morfológiai elemzés

1983-ban Martin György Györgyfalva tánc kultúráját – azon belül legényes hagyományát – a délnyugat mezőségi táncdialektushoz sorolta. Megemlíti ugyan, hogy e kistáj tánc hagyományáról még nagyon kevés adat áll rendelkezésünkre, de „legényes tánca [...] és egyszerű forgós csárdása a Maros-Küküllő közeli dialektushoz is közelíti”. Martin posztumusz kismonográfiájában úgy vélte, hogy az általa elemzett györgyfalvi csúrdöngölő a mezőségi sűrű legényes legkomplexebb, hullámzóan emelkedő táncépítkezési gyakorlatát alkalmazza.

Az utóbbi évtizedekben – az időközben megjelent társadalom néprajzi és táncfolklorisztikai kutatások ellenére – a falu tánc hagyományának dialektológia besorolása és a helyiek regionális identitása megváltozott. Szakértők egy része visszatért ahhoz – a Jankó János által felállított – axiómához, hogy Kalotaszeg addig tart, ameddig a női viseletben megtalálható az ún. muszuj. Márpedig Györgyfalván a hölgyek viselik a kérdése ruhadarabot. Úgy tűnik külső hatásra a helyiek lokális öntudata is átalakult. Amíg korábban mezőségeknek tartották magukat, újabban már kalotaszeginek.

Az előadás célja, hogy a györgyfalvi legényes tartalmi-funkcionális, tánckísérő zenei és formai-morfológia tulajdonságait áttekintse, környezetével összevesse, s – amennyiben elégséges adat áll rendelkezésre – a helyi legényes hagyományt a táncdialektológia térképén megfelelően elhelyezze.

MEZŐSÉGI OR KALOTASZEGI? ON THE DANSE LEGÉNYES OF GYÖRGYFALVA

Keywords: dance legényes, dance dialectology, formal-morphological analysis

In 1983, György Martin placed the dance culture of Györgyfalva - including its legényes tradition - in the southwestern Mezőségi dance dialect. Although he mentions that there is very little data available on the dance culture of this small area, his 'legényes dance [...] and simple rotating dance of the Csárdás are also close to the dialect of the Maros-Küküllő region'. In his posthumous monograph, Martin believed that the csúrdöngölő of Györgyfalva analyzed by him is the most complex, undulatingly ascending dance construction practice of the legényes of the Mezőség.

In the last decades, despite the social ethnography and dance folklore research that has appeared in the meantime, the dialectological classification of the village dance tradition and the regional identity of the local people have changed. Some experts have reverted to the axiom - as put forward by János Jankó - that Kalotaszeg lasts as long as the so-called *muszuj* is found in women's costumes. Yet in Györgyfalva, the ladies wear this garment. It seems that the local consciousness has been transformed by the external influence. Whereas they used to consider themselves as Mezőségi, now they consider themselves as Kalotaszegi.

The aim of this presentation is to review the content-functional, dance-musical, and formal-morphological characteristics of the Györgyfalvi legends, to compare them with their environment and, if sufficient data are available, to place the local legényes tradition on the map of dance dialectology accordingly.

KÉZÉR GABRIELLA

mesteroktató, Magyar Táncművészeti Egyetem
master teacher, Hungarian Dance University

BERCZIK SÁRA. MŰVÉSZI NEVELÉS

Kulcsszavak: mozgásművészet, Berczik Sára, művészet, mozgáspedagógia, karrier, mozgás, előadóművészet, tánc, pedagógia, táncpedagógia, mozdulat, mozdulattan

Berczik Sára pályafutásának rövid bemutatása részben a karrierjét alakító legfontosabb tények és események feltárása. A kutatás, írásos anyagokon és a Nemzeti Audiovizuális Archívumban Berczik Sárával készült interjúkon alapul. Először is Berczik Sára sokoldalú művészt mutatja be a kortárs események és kritikák tükrében. Másodsor, rávilágít pedagógiai munkájának fontosságára és a családi események életének következményeire. Bepillantást enged gondolkodásmódjába, amelyre zenei tanulmányai is nagy hatással voltak. Leírja, hogyan sikerült mozgásművészeti iskolája mozgáspedagógiai tematikáját úgy életben tartania, hogy ma is képes legyen biztosítani a táncolni vágyó tanulók fejlődését akár hobbiból, akár hivatásszerűen, nem csak amatőr, de profi szinten is. Az affektív mozdulattan Berczik Sára által az egyik legfontosabbnak tartott pedagógiai elve, amelyet részletesen fejtek ki, és egy esettanulmány, "A halál és a leányka" című, 1946-ban az általa komponált/koreografált etűdjén keresztül is bemutatom annak pedagógiai jelentőségét, amely napjainkban is figyelemfelkeltő, az előadóművészettel foglalkozó táncpedagógusoknak.

ARTISTIC EDUCATION AND MOVEMENT SYNTHESIS OF BERCIK SARA

Keywords: art movement, Sára Berczik, art, movement pedagogy, career, movement, performance art, dance, pedagogy, dance pedagogy, move, movement theory

The short presentation of Sára Berczik's career is partly an exploration of the facts and events that shaped her career. The research is based on written materials and interviews with Sára Berczik, available in the National Audiovisual Archive. First, it presents Sára Berczik as a versatile artist in the light of contemporary events and criticism. Second, it highlights the importance of her pedagogical work and the consequences of family events in her life. It gives an insight into her way of thinking, which was also greatly influenced by her music studies. It describes how she managed to keep the movement pedagogy theme of her movement art school alive in such a way that it can still ensure the development of students who wish to dance either as a hobby or professionally, not only at the amateur but also at the professional level. The affective kinesiology developed by Sára Berczik is considered one of the most important pedagogical principles, which is explained in detail below. In addition, through a case study - the etude she composed/choreographed in 1946 - Death and the Maiden - I will present its pedagogical significance, which still draws attention to dance teachers dealing with the performing arts.

KOHÚT, KRISTIÁN

tudományos munkatárs, kutatóközpont tag;
Pedagogue in the Department of Dance/ Mgr. art., ArtD.
research associate, research centre member, pedagógus, Tánc tanszék/Mgr. art., ArtD.

SZLOVÁK KOREOGRÁFUSOK ÉS MUNKÁSSÁGUK, MINT A SZÍNHÁZTUDOMÁNYI KUTATÁS TÁRGYA

Kulcsszavak: Szlovák koreográfusok, balett, színházi kutatás, Szlovák Nemzeti Színház, Kassai Állami Színház

A dolgozat a szlovák koreográfusokra összpontosító teatrológiai kutatást mutatja be, amelynek alapja a szlovák koreográfusokra és munkásságukra vonatkozó adatok részletes feldolgozásának igénye egy átfogó anyagban. A kutatás motivációja a jelenlegi helyzet, amely nem tükrözi a jelenlegi igényeket, és a cél egy szakmai tankönyv kiadása. A szerző bemutatja a kutatás tervezett fázisait, amely a KEGA projekt hároméves időszakában zajlik, és két tematikus területre oszlik: koreográfusok 1989 előtt és 1989 után. Bemutatja a belső és külső szakértőkből álló kutatócsoportot, megnevezi azokat az intézményeket, ahol a kutatás zajlik majd.

SLOVAK CHOREOGRAPHERS AND THEIR WORK AS A SUBJECT OF THEATROLOGICAL RESEARCH

Keywords: Slovak Choreographers, Ballets, Theatrolological Research, Slovak National Theatre, State Theatre Košice

The paper presents the astrological research focused on Slovak choreographers, which is based on the need for detailed processing of data on Slovak choreographers and their work into a comprehensive material. The motivation for the research is the current situation, which does not reflect the current needs, and the aim is to publish a professional textbook. The author presents the planned phases of the research, which is carried out in the three-year period of the KEGA project and is divided into two thematic areas: choreographers before and after 1989. He introduces the research team of internal and external experts and names the institutions where the research will take place.

KOVÁCS ILONA

tanszékvezető, egyetemi tanár, Magyar Táncművészeti Egyetem
head of Department, Professor, Hungarian Dance University

DOHNÁNYI ERNŐ *RURALIA HUNGARICA* (OP. 32) CÍMŰ MŰVÉNEK TÁNCAI

Kulcsszavak: Dohnányi Ernő, *Ruralia hungarica*, csárdás

A *Ruralia hungarica* (1923–24) Dohnányi Ernő legnépszerűbb kompozíciói közé tartozik, éppen ezért meglepő, hogy milyen kevés a szakirodalom a művel kapcsolatban. A ciklus a zeneszerző azon alkotásai közé tartozik, melyben magyar népdalokat dolgozott fel, méghozzá oly módon, hogy a népi dallamok és romantikus harmóniavilág magasrendű szintézist alkotnak. Az első megfogalmazás egy hét darabból álló zongoraciklus (op. 32/a), melyet a zongoraművész-Dohnányi egészben vagy részleteiben gyakran játszott hangversenyein. A zeneszerző a sorozat sikerén felbuzdulva elkészítette a mű öt tételre zenekari változatát (op. 32/b), melynek hangszerelésével Dohnányi páratlan zenei színeket kevert ki. A kompozíció népszerűségét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy hamarosan három tételt átírt hegedűre és zongorára (op. 32/c), egy tételt pedig csellóra és zongorára (op. 32/d) is.

A művet egy évtizeddel később – 1934-ben – Galafrés Elsa (a komponista akkori felesége) teljes egészében felhasználta tánclegendájában, *A szent fáklya*-ban, Dohnányi frissen komponált *Szimfonikus percek* (op. 36) című művének tétéleivel karöltve. A *Ruralia* gyors tétélei önmagukban is kiváló tánczenék, a koreográfus Galafrés pedig maximálisan kihasználta e tánczene-jelleget: tizenegy képből álló alkotása három olyan tételt tartalmaz, ami voltaképpen tánc a táncban, hiszen a tánclegenda cselekményében táncolnak a szereplők. Előadásom a *Ruralia hungarica* e három tételében vizsgálja a tánc és a zene összekapcsolódását.

THE DANCES OF ERNŐ DOHNÁNYI'S *RURALIA HUNGARICA* (OP. 32)

Keywords: Ernst von Dohnányi, *Ruralia Hungarica*, czardas.

Ruralia Hungarica (1923–24) is one of Ernő Dohnányi's most popular compositions; however, it is surprising how little literature is available on the work. The cycle belongs to the works of the composer in which he worked on Hungarian folk songs in such a way that the folk melodies and the romantic world of harmony form a high-order synthesis. The first formulation is a piano cycle consisting of seven pieces (op. 32/a), which the pianist Dohnányi often played in whole or in parts at his concerts. Encouraged by the success of the series, the composer prepared a five-movement orchestral version of the work (op. 32/b), with the orchestration of which Dohnányi mixed unique musical colors. Nothing proves the popularity of the composition better than the fact that he soon transcribed three movements for violin and piano (op. 32/c) and one movement for cello and piano (op. 32/d).

A decade later, in 1934, Elsa Galafrés (the composer's wife at the time) used the piece in its entirety in her dance legend, *A szent fáklya* [The Holy Torch], together with movements from Dohnányi's newly composed work *Szimfonikus percek* [The Symphonic Minutes, op. 36]. The fast movements of *Ruralia* are excellent dance music in themselves, and the choreographer Galafrés made the most of this dance music character: her work consisting of eleven images contains three movements that are actually a dance within a dance, since the characters dance in action. My presentation examines the connection between dance and music in these three movements of *Ruralia Hungarica*.

KOVÁCS NÓRA

tudományos munkatárs, Társadalomtudományi Kutatóközpont
research associate, Social Sciences Research Centre

JELENLÉT, IMPROVIZÁCIÓ, MUZIKALITÁS. TÁNCANTROPOLÓGIAI KÍSÉRLET EGY EMBLEMATIKUS ARGENTIN TANGÓ TÁNCOS HABITUSÁNAK MEGFEJTÉSÉRE.

Kulcsszavak: argentin tangó, táncos habitus, táncantropológia, Ricardo Vidort

Az előadás Ricardo Vidort (1929-2006) argentin tangótáncos életére, táncára és munkásságára fókuszál. Megpróbálja legalább részben feltárni azt a társasági táncos habitust, amely egykori táncpartneremet az argentin tangó hiteles és emblematikus képviselőjévé tette. Munkám szándéka, hogy újragondoljam és értelmezsem azokat a személyével kapcsolatos múltbeli tapasztalatokat és megfigyeléseket, amelyek számomra kiemelték őt a tangó Buenos Airesben az ezredfordulón megismert közegeből. E tapasztalatok szétszálazásához az előadás további forrásokat, kontextusokat és irodalmi megfontolásokat hasznosít, amelyek segítenek megragadni ezt az illékony témát. Ricardo Vidort tánca, mint társadalmi gyakorlat az argentin tangó mozgásrendszerének és kulturális konvenciójának alapvető értékeit esszenciális módon testesítette meg. Ezek az értékek szorosan kapcsolódnak az argentin tangó társadalomtörténetének egy kulcsfontosságú időszakához, az 1930-as évek és az 1950-es évek eleje közötti „aranykorhoz” (época de oro), a tánc társadalmi helyéhez, közegéhez, valamint a nemek közötti érintkezés és viselkedés szabályaihoz ebben az időszakban Argentínában. Ugyanakkor a Ricardo táncos gyakorlatában megjelenő értékvilág, kiemelkedő muzikalitása, elmélyült jelenléte és letisztult improvizációja hozzájárult a globális tangós szcéna egyik jelentős esztétikai, stílusbeli irányzatának, a *tango milonguerónak* a térnyeréséhez.

PRESENCE, IMPROVISATION, MUSICALITY. A DANCE ANTHROPOLOGICAL ATTEMPT TO DECIPHER THE HABITUS OF AN EMBLEMATIC ARGENTINE TANGO SOCIAL DANCER

Keywords: Argentinean tango, dance as habitus, dance anthropology, Ricardo Vidort

The proposed presentation focuses on the dance, life, and work of Ricardo Vidort (1929-2006), an Argentine tango social dancer. In my lecture, I will try to unravel, at least in part, the social dancing habitus that made my former dance partner an authentic and emblematic representative of Argentine tango. The driving force behind my work is the intention to reconsider and understand past experiences that have had a lasting influence up to the present. To tease apart these experiences, additional sources, contexts, and literary considerations will be used to make this elusive subject more graspable. From my subjective point of view, Ricardo Vidort's dance as a social practice embodied the essential values of Argentine tango as a movement system and cultural convention. Looking at these past dance experiences from a research perspective, one can see that they are closely linked to a key period in the social history of Argentine tango, the 'golden age' (época de oro) between the 1930s and the early 1950s, to the social place and medium of the dance, and to the rules of gender contact in this period in Argentina. At the same time, his outstanding musicality, presence, and seamless improvisation, the outstanding values embodied and represented in Ricardo's dancing practice, have made an important contribution to an aesthetic and stylistic movement in the global tango scene called tango milonguero.

KOVÁCS ÖRS

tudományos munkatárs, MMKI
research associate, MMKI

A PAULINI JELENSÉG ÉS TÁNCSZÍNHÁZI VONATKOZÁSAI A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTTI MAGYARORSZÁGON

Kulcsszavak: Pulini Béla, Magyar Csupajáték, öszsművészet, Paulini-jelenség

Paulini Béla nevét a tánckutatás elsősorban Milloss Aurél által koreografált Magyar Csupajáték kutatásából ismeri. Produkció idehaza a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus és Szent István év programsorozatában került színre az akkori Művész Színházban. A Hány Jánosról és Gyöngyösbokréta mozgalomról ismert Paulini Béla az akkori időszakban kivételesen innovatív módon, folklór ihletésű, öszsművészeti produkciót állított színpadra, amelyben a kor legjelentősebb művészei vettek részt: Kodály Zoltán (londoni ea.), Ránki György, Pongrácz Zoltán, Veress Sándor, Farkas Ferenc, Molnár C. Pál, Szőnyi István, Büky Béla, Fáy Lóránt, Pekáry István, de még a korszak híres divat/ruha tervezői is, mint Mallász Gitta vagy Tüdős Klára. Maga a „csupajáték” szó az öszsművészetiiségre utal. Paulini szinte „magyar Gyagilev”-ként tévedhetetlen - érzékkel válogatja össze a modern magyar művészeti ágak fiatal tehetségeit, s a néptánc- és népművészet területén szerzett forrásgyűjtéseit, tapasztalatait felhasználva vállalt rendezői szerepet a Magyar Csupajáték színpadra állításában. A Paulini-jelenség a kutatásban kevésbé feldolgozott. Bárdos Artúr, Hevesi Sándor, Németh Antal által félmjelzett időszakban Paulini jelentős színház-történeti hatását mutatja be az előadás.

THE PAULINI PHENOMENON AND ITS DANCE THEATRE IMPLICATIONS IN INTERWAR HUNGARY

Keywords: Béla Paulini, Hungarian Fullplay, all art production, Paulini phenomenon.

The name Béla Paulini is known to dance scholars primarily from the research on the Hungarian Fullplay, choreographed by Aurél Milloss. In Hungary, the production was staged in the program of the International Eucharistic Congress and the Year of St. Stephen at the then Művész Theatre. Béla Paulini, known for János Hány and the Gyöngyösbokréta movement, staged an exceptionally innovative, folklore-inspired, all-arts production at the time, featuring some of the most important artists of the day: Zoltán Kodály (London performance), György Ránki, Zoltán Pongrácz, Sándor Veress, Ferenc Farkas, Pál Molnár C., István Szőnyi, Béla Büky, Lóránt Fáy, István Pekáry, and even famous fashion/clothing designers of the era, such as Gitta Mallász and Klára Tüdős. The very word „Fullplay” refers to the overall artistic quality. Paulini, almost like a „Hungarian Gyagilev”, has an unerring sense for selecting young talents in the modern Hungarian arts, and using his experience and his collection of sources in the field of folk dance and folk art, he took on the role of director in the staging of the Hungarian Fullplay. The Paulini phenomenon has been under-researched. In the period marked by Artúr Bárdos, Sándor Hevesi, and Antal Németh, Paulini’s significant influence on the history of theatre is presented.

LANSZKI ANITA

tanszékvezető egyetemi docens, igazgató, Táncstudományi Kutatóközpont, MTE
 associate professor and head of department, director of Dance Research Centre, HDU

SZENTE DORINA ESZTER

egyetemi adjunktus, Magyar Táncművészeti Egyetem
 assistant professor, Hungarian Dance University

VÁLTOZÓ PEDAGÓGIAI TEREK VÁLTOZATLAN RITUÁLÉI

Kulcsszavak: digitális pedagógia, rituálék, táncművészet

A neveléstudomány számos területen ismerte fel a rituálék jelentőségét, nemcsak a hétköznapi életben, de az iskolai környezet, tanulás és tanítás folyamatában is. A tanórákhoz, közösségek alakulásához köthető rituálék alapvetése az „itt és most”, jelenben való részvétel. 2020-ban a pandémiás helyzettel a tanulás és tanítás az online térben folytatódott tovább, amely számos kihívást jelentett a Magyar Táncművészeti Egyetem kurzusaiban, amelyek a jelenléten alapulnak. A digitális munkarend új szokásokat kívánt meg, új módszereket, eszközöket, számonkérési módokat alakított ki. A megváltozott munka és tanulási környezet miatt, az általános aggodalmak mellett speciális szorongást kiváltó okok is megjelentek, amelyek befolyásolták a mentális jólétet és megküzdési stratégiákat. A hagyományosan jelenléthez köthető rituálék segítik a hallgatók kríziskezelését, csoportdinamikáját, és elengedhetetlenek a táncos életpálya kialakításához. Ilyen rituálék többek között az elméleti kurzushoz köthető vizsgák, szigorlatok, záróvizsgák, a táncos kurzusokhoz köthető színpadi vizsgák, termi kontakt órákhoz köthető bemelegítő, levezető rituálék. Kutatásunkban azt vizsgáljuk, hogy a hagyományos oktatáshoz köthető rituálék átalakultak-e a kényszer távolléti oktatás alatt, valamint hogy a járványhelyzet után megmaradt-e ezek közül valamelyik. Kutatásunkhoz az Táncművészeti Egyetem oktatóival készített interjúk (N=12) tartalomelemzését választottuk, amelyben elméleti oktatók (N=5), és táncoktatók (N=7) egyaránt részt vettek, minden szakirányból (Néptánc, Klasszikus balett, Modern tánc, Modern társastánc).

REGULAR RITUALS IN CHANGING PEDAGOGICAL ENVIRONMENTS

Keywords: digital pedagogy, rituals, dance

Educational science highlights the importance of rituals in many areas, not only in everyday life but also in a school environment, in the processes of teaching and learning. The basic principle of rituals related to lessons and community formation is to be in the „here and now” in the present. In 2020, with the pandemic situation, the traditional, presence-based teaching and learning environment moved to the online space, which has brought many challenges to the courses of the Hungarian Dance University. The digital learning environment required new habits, new methods, tools, and ways of assessments. Due to the changed working and learning environment, besides general concerns, specific anxiety triggers emerged, which affected mental well-being and coping strategies. Rituals traditionally associated with presence support students’ crisis management and group dynamics and are essential for the development of a dancer’s life path. Such rituals include for example, examinations, final examinations linked to theoretical courses, stage examinations linked to dance courses, and warm-up and closing rituals linked to contact dance classes. In our research, we investigate whether the rituals associated with traditional education have been transformed during distance education and whether any of these rituals have been preserved after the epidemic. For our research, we conducted a content analysis of interviews (N=12) with dance teachers (N=5) and theoretical teachers (N=7) from all disciplines (Folk Dance, Classical Ballet, Modern Dance, Ballroom Dance).

LANSZKI ANITA

tanszékvezető egyetemi docens, igazgató, Tánctudományi Kutatóközpont, MTE
associate professor and head of department, director of Dance Research Centre, HDU

TONGORI ÁGOTA

egyetemi adjunktus, Magyar Táncművészeti Egyetem
assistant professor, Hungarian Dance University

PAPP-DANKA ADRIENN

főiskolai docens, irodavezető, BGE Oktató Képzési és Fejlesztési Iroda
associate professor, head of office, BGE Training and Development Office

A FELSŐFOKÚ TÁNCOKTATÁS KUTATÁSÁNAK JELLEMZŐI SZISZTEMATIKUS SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS ALAPJÁN

Kulcsszavak: tánc, felsőoktatás, szisztematikus szakirodalmi áttekintés, kutatási módszerek.

Előadásunk célja, hogy bemutassuk, hogy milyen táncsal kapcsolatos kutatási tendenciák érvényesültek a nemzetközi felsőoktatási gyakorlatban az elmúlt tíz évben. Szisztematikus szakirodalmi áttekintésünkben 69 cikket vizsgálunk. Az eredmények azt mutatják, hogy a kutatások több mint felét angolszász nyelvterületen végezték. Ami a kutatási paradigmát illeti, megállapíthatjuk, hogy a vizsgált szakirodalomban ugyan találtunk néhány vegyes és kvantitatív módszertannal dolgozó tanulmányt, de a felsőoktatásban a táncsal kapcsolatos kutatások többsége főként a kvalitatív paradigmához kapcsolódik. A kutatások 67%-a a résztvevők oktatási táncélményeiről szóló narratívák tematikus elemzését alkalmazta. E tanulmányok közül 12 volt akciókutatás, amelyekben a tematikus elemzés adatai a kutatók tapasztalatain és a megkérdezett résztvevők tapasztalatain alapultak. Csak hét tanulmány követte a kvantitatív módszertant, és csak három tanulmányban találtunk validált mérési teszteket a táncosok mentális és fizikai jólétének vizsgálatában. A legtöbb kutatás a hagyományos helyi és néptáncokkal, a klasszikus balettel és a kortárs táncsal kapcsolatos jelenségek feltárására törekedett. A legújabb tánckutatások fókuszában olyan témák állnak, mint a táncmódszer-központú kísérleti és reflektív akciókutatások, az interkulturális befogadás a táncórán, a különböző táncstílusok (auto)etnográfiai gyökerei, a táncosok élet- és egészségmegnedzsment készségei, valamint a tánc testnevelésben való alkalmazása.

CHARACTERISTICS OF RESEARCH IN TERTIARY DANCE EDUCATION. A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW OF THE RECENT RESEARCH

Keywords: dance, higher education, systematic literature review, research methods

The aim of our presentation is to show what research trends in dance have been prevalent in international higher education practice over the last ten years. In our systematic literature review, 69 articles are examined. The results show that more than half of the research has been conducted in the Anglo-Saxon language area. Regarding the research paradigm, we can conclude that, although we found some studies using mixed and quantitative methodologies in the literature reviewed, the majority of research on dance in higher education is mainly related to the qualitative paradigm. 67% of the studies used thematic analysis of participants' narratives about their educational dance experiences. Of these studies, 12 were action research studies in which the thematic analysis data were based on the experiences of the researchers and the experiences of the participants interviewed. Only seven studies followed a quantitative methodology, and only three studies found validated measurement tests to assess dancers' mental and physical well-being. Most of the studies aimed to explore phenomena related to traditional local and folk dances, classical ballet and contemporary dance. Recent dance research has focused on topics such as dance-centred experimental and reflective action research, intercultural inclusion in dance classes, the (auto)ethnographic roots of different dance styles, dancers' life and health management skills, and the use of dance in physical education.

LENGYEL EMESE

PhD hallgató, Debreceni Egyetem, Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola
PhD student, University of Debrecen, Doctoral School of History and Ethnography

NÉPTÁNC ÉS OPERETT

Kulcsszavak: néptánc és operett, szocialista operettjátás, Roboz Ágnes, Fővárosi Operettszínház

Az államszocialista korszakban hazánkban teljesen más feladatok vártak az operett műfajra, sőt, azon belül pedig az operett-táncra is, mint azelőtt. Megkerülhetetlen a szocialista operettjátás témájában Gáspár Margit, aki a Fővárosi Operettszínház igazgatójaként tevékenykedett közvetlenül az államosítás után. A tánc ügyében azonban Roboz Ágnes koreográfus nevét érdemes kiemelni, aki többedmagával új irányt próbált adni az operett-táncnak is. Jelen előadás az operett-tánc ügyén belül az operett és a néptánc kapcsolatával hivatott foglalkozni, hiszen számos új irány – például a színésztáncok háttérbe szorítása stb. – mellett a táncszakmai értékelés során új eredményként szólt többek között Roboz Ágnes is a néptánc operettszínházi jelenlétéről. E irányt konkrét példákon – többek között a *Palotaszálló*, a *Szabad Szél* és a *Havasi kürt* – keresztül szemléltetjük, de fókuszba kerülnek azok a bírálatok is, melyek néptánc operettszínházi bevonulását érintették.

FOLK DANCE AND OPERETTA

Keywords: folk dance and operetta, socialist operetta performance, Ágnes Roboz, Operetta Theatre

During the state socialist era, the operetta genre itself and the so-called operetta dance have both occupied different cultural positions in Hungary than those of today. While Margit Gáspár was the acting director of the Fővárosi Operettszínház at the time, the name of choreographer Ágnes Roboz is to be highlighted, as she and her peers aimed to introduce a new direction within the operetta dance subgenre. The proposed presentation is to examine the relationship between operetta and folk dance, as besides the many new artistic aims (such as the relegation of the actors' dances), Ágnes Roboz herself had already acknowledged the important presence of folk dance on the operetta stage. This trend is to be illustrated via specific examples, including *Palotaszálló*, *Szabad Szél*, and *Havasi kürt*, while I also aim to focus on those critical remarks that affected the introduction of folk dance to the operetta stage.

LEON, ANNA

posztdoktori munkatárs, Academy of Fine Arts Vienna

postdoctoral fellow, Academy of Fine Arts Vienna

ELSA ENKEL GÖRÖGORSZÁGBAN: KOREOGRÁFIAI TÁRGYALÁSOK AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ KÖRÜL**Kulcsszavak:** Elsa Enkel, tánc és a balkáni háborúk, tánc és az első világháború

Elsa Enkel német származású táncművész volt, aki a 20. század eleji Görögországban a könnyű lírai színházban dolgozott. Ez az előadás - amely az első mélyreható tanulmány része a tánc-kutatásban - a kritikai tánc tanulmányok módszertanát alkalmazza interdiszciplináris keretek között, hogy megvitassa az Enkel-t mint a táncnak az első világháború körüli balkáni bel- és nemzetközi politikában való részvételének kulcsfiguráját. A librettók, műsorfüzetek, sajtócikkek és képek alapján két revüszínházi darabra összpontosítok: az 1913-as *Panathinaia* című koreográfusi debütálására, amely a balkáni háború idején a megmaradt oszmán területeken a nemzet kiterjesztésére tett kísérletekkel szemben játszódik, és az 1916-os *Xifir Fallerre*, a legnagyobb szabású és legismertebb művére, amelyet a palota finanszírozott az első világháborúban való görögországi részvétellel kapcsolatos liberális-királyi megosztottság kontextusában. Enkel koreográfiai formailag és tartalmilag igazodtak Görögország akadályozó politikai akcióiról vallott royalista nézetekhez, de a táncok önkomentárt és ironikus távolságtartást is tartalmaztak, amelyek tompították ezt az igazodást. Hasonlóképpen, a koreográfiák külföldi hatásokat (balett-alapú operettkompozíciókat, valamint divatos táncokat, mint például a one-step) integráltak, tükrözve a nagyhatalmak beavatkozását a balkáni politikába, de át is alakították ezeket a hatásokat, helyi választ adva a nyugat-európai inputokra. Ilyen módon Enkel tánca a Görögország nemzetállamként való (ön)építése szempontjából kulcsfontosságú konfliktusok felfogását tárgyaló színház paratextusává vált.

ELSA ENKEL IN GREECE: CHOREOGRAPHIC NEGOTIATIONS AROUND THE FIRST WORLD WAR**Keywords:** Elsa Enkel, Dance and the Balkan Wars, Dance and WWI

Elsa Enkel was a German-born dance artist working in light lyrical theatre in early-20th-century Greece. This presentation – part of the first in-depth study of Enkel in dance scholarship – adopts critical dance studies methodologies in an interdisciplinary framework to discuss Enkel as a key figure of dance's participation in Balkan domestic and international politics around WWI. Drawing from librettos, programs, press clippings and images, I focus on two revue theatre pieces: her choreographic début in the 1913 *Panathinaia*, set against Balkan-War-era attempts to expand nationhood in remaining Ottoman territories; and the 1916 *Xifir Faler*, her largest-scale and most known work, funded by the palace in the context of Greece's liberal-royalist division over its participation in WWI. Enkel's choreographies formally and content-wise aligned with royalist views about Greece's impeding political actions; but the dances also involved self-commentary and ironic distance, blurring that alignment. Similarly, the choreographies integrated foreign influences (ballet-based operetta compositions as well as fashionable dances like the one-step) mirroring the Great Powers' interference in Balkan politics; but they also transformed these influences, manifesting a localized response to Western-European inputs. In these ways, Enkel's dance became a paratext to theatre negotiating perceptions of conflicts crucial to Greece's (self-) construction as a nation-state.

LÉVAI EMESE

tanár, Medgyessy Ferenc Gimnázium, Művészeti Szakgimnázium és Technikum, Debrecen
teacher, Ferenc Medgyessy High School, Secondary School of Arts and Technology, Debrecen

A TÁNC-TÉR-KÉP ELNEVEZÉSŰ MESTERPROGRAM INDULÁSA, TAPASZTALATOK, TOVÁBBLÉPÉSI LEHETŐSÉGEK KREATIVITÁS ÉS ÉLMÉNYFELDOLGOZÁS KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK A 21. SZÁZADI TÁNCMŰVÉSZETI ÓRÁKO

Kulcsszavak: improvizáció, kompozíció, alkotás

2022-ben indítottam újtára a Tánc-Tér-Kép elnevezésű programomat. Hivatalosan a pedagógus életpályamodell innovátor-fejlesztő mesterprogramában létezik, de túlmutat azon. Programom fókuszában a koreográfusi, alkotói, előadó-művészeti tehetség fejlesztése áll. A tapasztalatokat a táncművészeti és a színművészeti tagozatot működtető alapfokú iskolákban, a szakirányú szakgimnáziumokban, illetve a Magyarországon működő egyéb fenntartású művészeti iskolákban, stúdiókban, együttesekben kívánom megosztani.

Azt vizsgálom, hogy milyen improvizációs-kompozíciós módszerek működnek és melyek nem a táncórákon, mely körülmény kedvez ezeknek és melyek nem.

A programom egyik célja, hogy az összegyűjtött gyakorlatok bizonyos változatai különböző korosztályokban alkalmazhatóvá válhassanak a korosztályi sajátosságoknak megfelelően. Előadásomban a mesterprogram első évének tapasztalatait, lehetőségeit, megoldásait vázolom fel.

THE START OF THE MASTER'S PROGRAM CALLED TÁNC-TÉR-KÉP, EXPERIENCES, POSSIBILITIES FOR ADVANCEMENT CREATIVITY AND EXPERIENCE PROCESSING QUESTIONS AND ANSWERS ON 21ST CENTURY DANCE CLASSES

Keywords: improvisation, composition, creation

In 2022, I launched my program called Tánc-Tér-Kép. Officially, it exists in the innovator-developer master's program of the teacher's career model, but it goes beyond that. The focus of my program is the development of choreographic, creative, performing arts talent. I want to share my experiences in elementary schools with dance and drama, departments, in specialized high schools, and in other maintained art schools, studios, and ensembles operating in Hungary. I investigate which improvisation-composition methods work and which don't in dance classes, which circumstances favor them and which don't.

One of the goals of my program is that certain versions of the collected exercises can be used in different age groups in accordance with the characteristics of the age groups. In my presentation, I outline the experiences, possibilities, and solutions of the first year of the master's program.

MCKENNA, CARMEL

igazgató/kreatív programigazgató, Munster Academy of Irish Dance
director/creative programme director, Munster Academy of Irish Dance

RORY O'CONNOR: AZ EREDETI „A TÁNC URA”

Kulcsszavak: ír szepténc, táncmester, hatalom, befolyás

Az 1930-as, 1940-es és 1950-es évek során az ír táncot különböző médiumokon keresztül előadva Rory O'Connor nemzetközi hírnévre tett szert az ír step-tánc szakértőjeként és szinonimájaként. Az 1960-as évek végén kulcsszerepet játszott az ír tánckörökben uralkodó ortodoxia megkérdőjelezésében, és egy alternatív, autonóm és demokratikus szervezet (újra)létrehozásában a műfaj szabályozására, irányítására és népszerűsítésére. Mégis, keveset tudunk, vagy írunk arról az emberről, akinek az ír táncra gyakorolt hatása még ma is visszhangzik. Történeti módszereket alkalmazva - többek között levéltári kutatással, egy családtag szóbeli beszámolójával és a szerző személyes tapasztalataival, mint az ír tánciskola egykori tanítványa - ez a tanulmány végigköveti Rory táncos pályafutását, és olyan kérdésekre ad választ, mint például:

- Ki volt az Írország legnagyobb kulturális nagyköveteként ismert férfi?
- Hogyan, hol és mikor adta elő az ír táncot?
- Hogyan és miért kérdőjelezte meg az ír tánckormányzás uralkodó ortodoxiáját?
- Mi az öröksége ennek a táncmesternek, a tánc eredeti urának?

RORY O'CONNOR: THE ORIGINAL 'LORD OF THE DANCE

Keywords: Irish step-dance, dance master, power, influence

Performing Irish dance through a variety of media throughout the 1930s, 1940s, and 1950s, Rory O'Connor gained an international reputation as being an expert in, and synonymous with, Irish step-dance. In the late 1960s, he played a pivotal role in challenging the prevailing orthodoxy within Irish dance circles and in (re)establishing an alternative, autonomous and democratic organization for the regulation, governance, and promotion of the genre. Yet, little is known or written about the man whose impact on Irish dance still reverberates today. Using historical methods including archival research, a family member's oral history, and the author's personal experience as a former pupil of his Irish dance school, this paper tracks Rory throughout his dance career and answers such questions as:

- Who was the man known as Ireland's greatest cultural ambassador?
- How, where and when did he perform Irish dance?
- How did he challenge the prevailing orthodoxy of Irish dance governance, and why?
- What is the legacy of this dance master, the original Lord of the dance?

M. NAGY EMESE

tanár, Ferences Gimnázium
teacher, Franciscan High School

**TÁNC ÉS IRODALOM A KORTÁRS FOLKLÓRSZÍNPADON – KOREOGRÁFIAI
GONDOLKODÁSMÓDOK, MŰFAJOK, MESTEREK AZ EZREDFORDULÓ
NÉPTÁNCMŰVÉSZETÉBEN**

Kulcsszavak: koreográfiai gondolkodásmódok, alkotói attitűdök, kompozíciós elvek és komponálási módok

Előadásom az elmúlt két évtized irodalom és néptánc határterületén született produkcióit vizsgálva törekszik a kirajzolódó tendenciák, koreográfiai gondolkodásmódok és alkotói attitűdök, illetve az egyes szerzőknél megjelenő kompozíciós elvek és komponálási módok azonosítására. A téma nem ragadható meg olyan kérdéskörök érintése nélkül, mint a táncművészeti és irodalmi alkotások létezmódja, alkotás, megjelenés, előadás és befogadás viszonya, és egymásra hatása, vagy hogy miképp születnek a néptánc-alkotások a kettős hagyomány tengelyében. Áttekintem, hogy az irodalom mely területei, alkotói, művei válnak néptáncalkotások forrásává, történeti vagy irodalmi megjelenítés jellemzőbb a színpadon, hogyan viszonyul egymáshoz hagyomány és fikció az egyes produkciókban, és mennyiben érvényesül a kortárs néptánc alkotásokban az identitáskérdés. A hagyomány „létmódjának” alapvető jellemzője az állandóan jelenlévő intertextuális vagy kontextuális viszony, vagyis az a horizont, amely szabályozza a műalkotás utalásait. A színpadi néptánc műfaji különlegessége az a kettős kötés, melynek során az eredeti táncfolklórhoz, illetve a színpadi hagyományhoz, koreográfus-elődökhöz, mesterekhez fűződő kapcsolatát egyaránt meg kell fogalmaznia az alkotóknak. A néptánc-koreográfiák tánctörténeti és táncesztétikai szempontú elemzése során kitalinthatóvá válhat, hogy a mögöttünk hagyott két évtized szerzői milyen alkotói utak folytatói, tovább gondolói, és milyen kérdéseket állítottak műveik fókuszába, illetve tartottak fontosnak a színpad számára.

**DANCE AND LITERATURE ON THE CONTEMPORARY FOLKLORE STAGE
– CHOREOGRAPHIC APPROACHES, GENRES, MASTERS IN THE FOLK
DANCE ART AT THE TURN OF THE MILLENNIUM**

Keywords: choreographic models of thinking, creative attitudes, compositional principles, approaches manifested

My presentation aims to examine the productions born at the intersection of literature and folk dance over the past two decades, with a focus on identifying emerging tendencies, choreographic modes of thinking, creative attitudes, as well as the compositional principles and approaches manifested by individual authors. The topic cannot be addressed without touching upon issues such as the mode of existence, creation, manifestation, performance, and reception of dance and literary works, as well as their mutual influence or how folk dance creations come into being within the axis of dual tradition. I will provide an overview of which areas, creators, and works of literature become sources for folk dance creations, which areas, authors, and works of art are more characteristic on stage, how tradition and fiction relate to each other in individual productions, and to what extent identity issues are reflected in contemporary folk dance creations. The fundamental characteristic of the „mode of existence” of tradition is the ever-present intertextual or contextual relationship, the horizon that regulates the references within the artwork. The genre-specific peculiarity of stage folk dance lies in its dual bond, whereby the creators must articulate their connection to both the original folk dance tradition and the stage tradition, choreographic predecessors, and masters. Through the analysis of folk dance choreographies from historical and dance aesthetic perspectives, it can become perceptible how the authors of the past two decades have continued and further developed creative paths and the questions they have placed at the forefront of their works, emphasizing their significance for the stage.

NAGY FRUZZINA

hallgató, Magyar Táncművészeti Egyetem
student, Hungarian Dance University

MEDVECZNÉ ATINAY DOROTTYA

egyetemi tanársegéd, Magyar Táncművészeti Egyetem
assistant lecturer, Hungarian Dance University

A PROFESSZIONÁLIS TÁNCMŰVÉSZEK ÉS VEZETŐIK (MESTEREK, KOREOGRÁFUSOK, MŰVÉSZETI VEZETŐK) SZAKMAI KAPCSOLATÁNAK VIZSGÁLATA, HATÁSMECHANIZMUSAINAK FELTÁRÁSA

Kulcsszavak: kapcsolat, vezetési stílus, önértékelés, táncpedagógia

Abstrakt: A vizsgálat során a professzionális táncművészek és vezetőik (mesterek, koreográfusok, művészeti vezetők), valamint a táncművész-képzésben részt vevő növendékek és tanáraik kapcsolatát tanulmányoztuk. Napjainkban az élsportolók, táncosok tekintetében is releváns téma a mentális egészség megőrzése, a sérülések, kiégés vagy a pályaelhagyás. Így a kutatás célja volt a táncos és vezetője/ mestere kapcsolatának feltárása, a légkör vizsgálata és annak megismerése, hogy a vezető személye, attitűdje hogyan hat a táncos önértékelésére. A tanulmány során az adatokat mélyinterjúkból gyűjtöttük, melyeket aztán az IPA módszertana szerint dolgoztunk fel. A kutatás mintáját a magyar modern balett és kortárstánc szférában meghatározó öt táncművész adta. A kirajzolódott öt fő téma a kommunikáció, a légkör, a kapcsolat megélése, az önértékelés, énkép és a generativitás voltak. A kapott eredmények arra mutatnak, hogy a diák-mester és a táncos-vezető kapcsolat meghatározó lehet a tanulók és a táncművészek önértékelésében, motivációjában és teljesítményében.

EXPLORING THE PROFESSIONAL RELATIONSHIP BETWEEN PROFESSIONAL DANCERS AND THEIR LEADERS (MASTERS, CHOREOGRAPHERS, ARTISTIC LEADERS) AND THE MECHANISM OF THEIR INFLUENCE

Keywords: relationship, leadership style, self-esteem, dance pedagogy

The study investigated the relationship between professional dance artists and their leaders (masters, choreographers, artistic directors) and students and their teachers in dance education. Today, mental health maintenance, injuries, burnout, or career drop-out is also a relevant topic for elite athletes and dancers. Thus, the aim of the research was to explore the relationship between the dancer and his/her leader/teacher, to examine the atmosphere, and to understand how the leader's personality and attitude affect the dancer's self-esteem. The data for the study was collected through in-depth interviews, which were then processed according to the IPA methodology. The sample of the research consisted of five dancers who are prominent in the Hungarian modern ballet and contemporary dance scene. The five main themes that emerged were communication, atmosphere, experience of relationship, self-esteem, self-image, and generativity. The results obtained indicate that the student-master and dancer-leader relationship can be a determinant of students' and dance artists' self-esteem, motivation, and performance.

OLEXA CSENGE

hallgató, Magyar Táncművészeti Egyetem
student, Hungarian Dance University

**A QUEER REPRESENTÁCIÓ TÖRTÉNETE A TÁNCSZÍNPADON.
KOREOGRAFÁLT SZEXUALITÁSOK ÉS NEMI IDENTITÁSOK A
ROMANTIKUS BALETTEK KÓDOLT ÁBRÁZOLÁSAITÓL AZ 1990-ES
ÉVEK AKTIVIZMUSÁIG**

Kulcsszavak: tánc történet, queer-elmélet, queer reprezentáció, táncműelemzés

Az előadás célja, hogy a színpadi tánc történetének queer szemszögből való megközelítése által átfogóbb tudást adjon a táncművészetről és annak kulturális és társadalmi hatásairól. A queer reprezentációt tartalmazó táncművek többsége a mai napig alig él a köztudatban, legyenek azok bármilyen meghatározóak és művészi értékkel bíróak. Az előadás hiánypótló kíván lenni és igyekszik betölteni az űrt a magyar táncszakirodalom még kissé felfedezetlen és tabusított területén. A prezentáció nemzetközi és azon belül főleg nyugat-európai és egyesült államokbeli művek elemzésére koncentrál, mivel a szakirodalmi kutatás során a legtöbb fellelt forrás ezekhez kapcsolódott. A romantika „queer-kódolt” ábrázolásaitól az AIDS-krisis és melegjogi aktivizmus időszakáig keletkezett koreográfiák elemzése segíti a táncszínpadi queer reprezentáció fejlődésének bemutatását. Az előadás összegzi és összehasonlítja a queer reprezentáció különböző formáit, jellemző aspektusait és a napjainkig aktuális hiányosságait.

**THE HISTORY OF QUEER REPRESENTATION ON THE DANCE STAGE.
CHOREOGRAPHED SEXUALITIES AND GENDER IDENTITIES FROM THE
CODED PORTRAYALS OF ROMANTIC BALLETS TO THE ACTIVISM
OF THE 1990'S**

Keywords: dance history, queer theory, queer representation, dance performance analysis

The purpose of this lecture is to broaden the knowledge around the cultural and societal effects of theatrical dance by approaching dance history from a queer perspective. Most dance pieces that include queer representation are still unknown to the wider public, no matter how essential and artistically valuable they are. This presentation aims to fill the gap of an unexplored and stigmatized territory in Hungarian dance studies. The lecture focuses on international, mainly Western European and American dance performances since most of the academic resources used in the research come from these regions. The evolution of queer representation is presented through the analysis of choreographies created during the period from „queer-coded” romanticism to the times of the AIDS crisis and gay rights activism. The presentation then concludes and compares different forms, common aspects, and the shortcomings of queer representation that are still present to this day.

OROVNICKÁ, L'UBICA

egyetemi adjunktus, művészeti doktor, Academy of Performing Arts in Bratislava
Assistant professor / Artis doctor, Academy of Performing Arts in Bratislava

MOZGÁSELEMZÉS ÉS ANNAK JELENTŐSÉGE A KLASSZIKUS TÁNC TANÍTÁSÁNAK FOLYAMATÁBAN

Kulcsszavak: anatómiai elemzés, klasszikus táncoktatás, testközpont stabilitás

A klasszikus táncmozdulatok hatékonysága egyenesen arányos az előadó előadásmódjának minőségével és a túlzott erőfeszítés minimalizálásának képességével. A mozgás megkövetelt precizitása és kecsessége csak gazdaságos mozgással, az optimális mennyiségű energia leadásával érhető el. Csak a mozgás funkcionális folyamatát megértő előadó képes elérni a szükséges mozgásminőséget és a kifejezéssel együtt a művészi mesteri szintet is. Az előadás a táncelemzés fontosságát tárgyalja a klasszikus táncoktatás folyamatában. A szerző szerint a mozgások elvismódszertani elemzése mellett a motoros folyamatok és azok funkcióinak ismerete is szükséges. Az emberi test funkcionális anatómiájának és kineziológiájának ismerete elengedhetetlen része a leendő táncosok képzésének. A klasszikus táncban az előadás hatékonyságának alapja a test helyes alapállása, amelynek fiziológiai formája a mélystabilizáló rendszer. Ennek minősége nemcsak a testtartásban, az egyensúlyban és a kapcsolódó fizikai tulajdonságokban, hanem a test perifériás részeinek zökkenőmentes és összehangolt mozgásában is tükröződik. A cikkben a szerző olyan edzésmódszert mutat be, amely hatékonyan segíti a mozgás megértését és a helyes mozgásminták kialakítását.

MOVEMENT ANALYSIS AND ITS IMPORTANCE IN THE PROCESS OF TEACHING CLASSICAL DANCE

Keywords: Anatomical analysis. Classical dance teaching. Core stability.

The efficiency of classical dance movements is directly proportional to the quality of the performances of the performer and his ability to minimize excessive effort. The required precision and gracefulness of movement can only be achieved by an economic movement with the optimum amount of energy delivered. Only performer understanding the functional process of movement can reach the required quality of movement and with expression also artistic mastery. Presentation discusses about importance of dance analysis in the process of classical dance teaching. Author argues that, in addition to a principled methodological analysis of the movements, expertise in motor processes and their functions is also required. Knowledge of functional anatomy and kinesiology of the human body is an essential part of future dancers' training. The basis of performance efficiency in classical dance is the correct basic stance of the body, whose physiological form is the deep stabilizing system. Its quality will be reflected not only in the posture of the body, balance and associated physical qualities, but also in the smooth and coordinated movement of the peripheral parts of the body. In the article, the author presents a training method which effectively helps to understand movement and to build correct movement patterns.

PÁVICS JUDIT

PhD hallgató, Pécsi Tudományegyetem BTK-Oktatás és Társadalom

Neveléstudományi Doktori Iskola

PhD student, University of Pécs, BTK-Education and Society Doctoral School of Education

A TÁNC ÉS A POZITÍV PSZICHOLÓGIA ÖSSZEFÜGGÉSEI

Kulcsszavak: tánc, pozitív pszichológia, jóllét, virágzás, flow

Az előadás célja, hogy bemutassa a tánc és a pozitív pszichológia közötti kapcsolatot. A pozitív pszichológia paradigma megjelenése előtt a táncot a pszichológiában főként a különböző művészetterápiák részeként vizsgálták, azonban az elmúlt években a tánc és a jóllét közötti kapcsolat is széles körben kutatott téma lett.

A pozitív pszichológia számos elméleti keretet és modellt kínál a jóllét megértéséhez, mint például Huppert és So virágzás elmélete, illetve Seligman PERMA modellje, melyek rávilágítanak a tánc és a jóllét kapcsolatára.

A táncolás emellett különösen alkalmas a flow-élmény kiváltására, amelyet a pozitív pszichológia egyik alapítója, Csíkszentmihályi Mihály írt le elsőként. A táncban való elmerülés és a testmozgás ritmusa lehetővé teszi, hogy a táncos teljesen jelen legyen a pillanatban, és elmerüljön az adott mozdulatokban és zenei ritmusban.

A tánc nemcsak fizikailag és kognitívan stimuláló, hanem növeli a boldogságérzetet, az örömet és az önértékelést is. A tánc közösségi aspektusa tovább erősíti az érzelmi és szociális kapcsolatokat, amelyek szintén jelentős szerepet játszanak a jóllétünkben.

A tánc tehát fontos eszköz lehet a mentális egészség támogatásában és a jóllétünk megteremtésében. A pozitív pszichológiai elméletek és modellek segítenek megérteni, hogy a tánc hogyan járul hozzá a boldogsághoz, az elégedettséghez és az értelmes élethez.

THE CORRELATIONS BETWEEN DANCE AND POSITIVE PSYCHOLOGY

Keywords: dance, positive psychology, well-being, flourishing, flow

The aim of the presentation is to demonstrate the connection between dance and positive psychology. Prior to the emergence of positive psychology as a paradigm, dance was primarily examined in psychology as part of various art therapies. However, in recent years, the relationship between dance and well-being has become a widely researched topic.

Positive psychology offers numerous theoretical frameworks and models for understanding well-being, such as Huppert and So's theory of flourishing and Seligman's PERMA model, which shed light on the relationship between dance and well-being.

Dancing promotes the experience of flow, as described by Mihaly Csikszentmihalyi. It allows dancers to fully engage in the present moment, immersing themselves in the movements and rhythm of the music.

Dance not only provides physical and cognitive stimulation but also increases the feelings of happiness, joy, and self-esteem. The social aspect of dancing further strengthens emotional and social connections, which also play a significant role in our well-being.

Therefore, dance can be an important tool in supporting mental health and fostering our well-being. The theories and models of positive psychology help us understand how dance contributes to happiness, satisfaction, and a meaningful life.

RADÁK JUDIT

egyetemi adjunktus, Magyar Táncművészeti Egyetem
assistant professor, Hungarian Dance University

AZ OROSZ BALETT 1912-ES BUDAPESTI VENDÉGELŐADÁSAINAK KAPCSOLATA A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETTEL

Kulcsszavak: orosz balett, Vaclav Nizsinszkij, képzőművészet, alaktan.

A Szergej Gyagilev által vezetett Orosz Balett 1912-es budapesti vendéglőadásai több művészeti ágra is hatottak a ránk maradt források szerint. Ferenczy Károly 1906 óta tanított a Magyar Királyi Rajztanodában (Magyar Képzőművészeti Egyetem jogelődje) alakrajzot és festést, ezért talán nem véletlen, hogy szobrász fiának, Ferenczy Béninek írt levelében a Gyagilev előadásban látott Vaclav Nizsinszkij testéről, alakjáról ad részletes leírást. A szentendrei Ferenczy Múzeum archívumában található szöveget érdemes összevetni Ferenczy Károly pedagógiai munkásságával, illetve figurális festészetével is. Az előadásról és így Nizsinszkijről az írott forrásokon túl Balogh Rudolf fotóit is ismerjük az Operaház Archívumából. Egy másik érdekes szál Rippl-Rónai József és az ő köréhez tartozó Lengyel Menyhért reflexiói a balettelőadásokra. Rippl-Rónai József nevelt lánya, Paris Anella visszaemlékezéseiben írja le, hogy milyen hatással volt apjára a találkozás Nizsinszkijjel a Royal Szálló éttermében.

THE CONNECTION BETWEEN THE BALLETS RUSSES'S GUEST PERFORMANCES IN BUDAPEST IN 1912 AND HUNGARIAN FINE ARTS

Keywords: Ballets Russes, Vaslav Nijinsky, fine arts, figure drawing

The guest performances of Sergei Diaghilev's Ballets Russes in Budapest in 1912 had an impact on several artistic disciplines, according to surviving sources. Károly Ferenczy had been teaching figure drawing and painting at the Royal Hungarian Drawing School since 1906, so it is perhaps no coincidence that in a letter to his sculptor son, Béni Ferenczy, he gives a detailed description of the body and figure of Vaslav Nijinsky, dancer of the company. The text is also worth comparing with the pedagogical work and figurative painting of Károly Ferenczy. In addition to the written sources, Rudolf Balogh's photographs of the performance and, thus, of Nijinsky are also available from the Hungarian Opera House's archive. Another interesting thread is the reflections on ballet performances by József Rippl-Rónai and Menyhért Lengyel (member of Rippl-Rónai's circle). József Rippl-Rónai's foster daughter, Anella Paris, describes in her memoirs how her father was impacted by meeting Nijinsky in the restaurant of the Royal Hotel.

RÁKOS KATALIN

művészettörténész, egyetemi tanársegéd, Magyar Táncművészeti Egyetem
art historian, assistant lecturer, Hungarian Dance University

LUX ELEK SZOBRÁSZMŰVÉSZ KAPCSOLATA AZ EURÓPAI ÉS A MAGYAR MOZDULATMŰVÉSZETTEL

Kulcsszavak: Lux Elek, mozdulatművészet, kisplasztika, táncosnő szobor

Lux Elek szobrászművész (1883–1941) 1919-től élete végéig oktatott kisplasztikát az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskolában. 1913-tól folyamatosan foglalkozott mozdulatművészettel kapcsolatba hozható kisplasztikák készítésével, amelyek táncosnőket ábrázolnak. Ezek eredeti és utángyártott példányait nagy számban adták el főként külföldi vásárokon. A Herendi és a Zsolnay Porcelánmanufaktúra is készített kisméretű táncosnőket a szobrász munkáinak mintájára, amelyek szintén nagyon kelendők voltak.

A Lux Elek által alkotott táncosnő szobrokkal a doktori témám (az 1937-es párizsi világkiállítás magyar pavilonja és művészeti bemutatója) kapcsán ismerkedtem meg. A két világháború közötti külföldi kiállításokon a magyar állam mindig szerepeltette ezeket a szobrokat. A mozdulatművészetre jellemző beállítások inspirációs forrásait eddig még nem kutatta a szakma. Előadásomban ezekre keresem a válaszokat a művész külföldi tanulmányait kutatva (müncheni Akademie der Schönen Künste, brüsszeli Akademie Royal des Beaux Art et École Décorative), valamint a korszakban a mozdulatművészekről készült ismert grafikák, fotók alapján, továbbá Lux Elek mozdulatművészekkel való lehetséges kapcsolatában.

SCULPTOR ELEK LUX'S RELATIONSHIP WITH THE EUROPEAN AND HUNGARIAN MODERN DANCE MOVEMENT

Keywords: Lux Elek, movement art, small sculpture, dancer sculpture

From 1919 until the end of his life, sculptor Elek Lux (1883–1941) was one of the masters of figural statuette studies at the National Royal Hungarian School of Applied Arts. From 1913, he regularly created small female dancing sculptures associated with the modern dance movement. Original pieces and replicas of these statuettes were sold in large numbers, mainly at fairs abroad. The Herendi and the Zsolnay Porcelain Manufactures also produced porcelain figures of female dancers replicating the sculptor's work, which were also very popular. I met the statuettes of dancers carved by Elek Lux in concerning my PhD topic (the Hungarian pavilion and artworks of the 1937 Paris World Exhibition). At exhibitions abroad between the two world wars, the Hungarian state always included these female dancing sculptures. So far, the artist's sources of inspiration for capturing modern dance characteristics have not been researched. In my presentation, I am looking for answers to these by researching the artist's studies abroad (Munich's Akademie der Schönen Künste, Brussels' Akademie Royal des Beaux Art et École Décorative), as well as graphics and photos of modern dance movements known in that period and artist's possible relationship with modern dancers.

RETKES ATTILA

egyetemi docens, Magyar Táncművészeti Egyetem
 associate professor, Hungarian Dance University

MARTINY LAJOS (1912–1985) ÉS A MAGYAR SWINGTÁNC

Kulcsszavak: swingkirály, swingtánc, big band, kiségyüttes, hanglezfelvétel

A „magyar swingkirálynak” nevezett Martiny Lajos zongorista, zeneszerző, hangszerelő az 1930-as évek elején kezdte pályáját. Big bandjével és kiségyüttesével bejárta egész Európát – egy svájci koncertje után játékát Duke Ellingtonéhoz hasonlították. Sorozatban készítette a hanglezfelvételeket, amelyek közül a budapesti Radiola Electro Record részére rögzített sorozat főként német nyelvterületen aratott sikert. Az Odeon kiadó felkérésére, *Tiny Matton & his Orchestra* álnéven rögzített big band felvételek a nagyszerűen képzett magyar jazz-zeneszerző és -hangszerelő iskola kiemelkedő példái. Saját kvintettjével olyan slágerek fűződnek nevéhez, mint az Öt perccel éjfél előtt, a *Jégtánc* vagy a *Rock Around the Clock (Bill Haley)* magyar változata. Előadásom Martiny Lajos és a magyar táncművészet, ezen belül a swingtáncos szólisták és formációk szerteágazó kapcsolatrendszerét vizsgálja.

MARTINY LAJOS (1912–1985) AND THE HUNGARIAN SWING DANCE

Keywords: swing king, swing dance, big band, small band, recording

The pianist, composer and arranger Lajos Martiny, known as the „Hungarian swing king”, began his career in the early 1930s. He has toured Europe with his big band and small ensemble – after a concert in Switzerland, his playing was compared to that of Duke Ellington. He has made a series of recordings, of which the session recorded for Radiola Electro Record in Budapest was mainly successful in the German-speaking world. Recorded for Odeon, under the pseudonym *Tiny Matton & his Orchestra*, these big band recordings are outstanding examples of the highly skilled Hungarian school of jazz composition and arrangement. With his own quintet, he is credited with such hits as *Five Minutes to Midnight*, *Ice Dance* and the Hungarian version of *Rock Around the Clock (Bill Haley)*. My lecture will explore the wide-ranging relationship between Lajos Martiny and Hungarian dance scene, including swing dance soloists and formations.

ROBLES PONCE, FRIDA

doktorjelölt, University of Applied Arts Vienna
 PhD candidate, University of Applied Arts Vienna

A GYÁSZ KOREOGRAFÁLÁSA: GREGORY MAQOMA MUNKÁSSÁGÁRÓL

Kulcsszavak: történelem, fájdalom, kortárs afrikai tánc, gyász

„Hogyan állítunk emléket egy olyan eseménynek, amely még mindig folyamatban van?” - teszi fel a kérdést Christina Sharpe teoretikus az *In the Wake: On Blackness and Being* című könyvében. Ez a kérdés nagyon is aktuális, ha a Gregory Maqoma által koreografált és a dél-afrikai Vuyani Dance Company által előadott Cion című táncdarabra gondolunk: *Ravel Bolerójának Requiemje*. Soweto Gospel Choirral és egy tehetséges beat-box-művésszel közösen előadott lenyűgöző táncdarab a gyász fontosságára utal a mai Dél-Afrikában. A táncmozgás és a koreografált testek gyakran történelmi közösségi testként működnek, amely végigvezet minket a dél-afrikai történelem különböző pillanatain, a gyarmatosítástól az evangelizációs folyamatokig, az apartheidtől a felszabadító harcig, mindig szem előtt tartva a testi kifejezés fontosságát a történelemmel kapcsolatban. A következetesen elfojtott testek, elnémított hangok erőt találnak a ritmus és a közösségiség lehetőségeiről szóló, olykor delíriumos zenei kommentárban, amely a lehetőségek új tereit rajzolja ki.

CHOREOGRAPHING GRIEF: ON GREGORY MAQOMA'S WORK

Keywords: history, grief, contemporary African dance, mourning

“How do we memorialize an event that is still ongoing?” asks theoretician Christina Sharpe in her book *In the Wake: On Blackness and Being*, and it is a question that is very relevant when one thinks about the recent dance piece choreographed by Gregory Maqoma and performed by the South African Vuyani Dance Company, *Cion: Requiem of Ravel's Bolero*. The impressive dance piece performed together with the Soweto Gospel Choir and a talented beat-box artist; refers to the importance of mourning in contemporary South Africa. The dance movement and the choreographed bodies frequently work as a historical communal body that walks us through different moments of South African history, from colonialism to evangelization processes, from apartheid to the liberation struggle, always bearing in mind the importance of corporeal expression in connection to history. Bodies that have been consistently repressed, voices that have been muted, find their strength in a sometimes-delirious musical comment on the possibilities of rhythm and communality to draw new spaces of possibility.

STRAUSZ IMRE-ISTVÁN

egyetemi adjunktus, Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem
assistant professor, Targu Mures University of Arts

A PARTITÚRA MINT KÉZIKÖNYV ZENEI INFORMÁCIÓK FELDOLGOZÁSA A KOREOGRÁFUS MUNKÁJÁBAN

Kulcsszavak: partitúra, zenés színház, zenés színházi alkotófolyamat, zenei nyelvezet, koreográfusképzés

A koreográfusképzés tárgyköréhez szorosan kapcsolódik a zenei információk ismerete. Ez elsősorban a különböző tantárgyak (zeneelmélet, ének, zenésszínészmesterség stb.) ismeretanyagában foglal helyet. Jelen témánkban arra teszünk kísérletet, hogy a képzés során elsajátított ismeretanyag, hogyan jut érvényre a koreográfusi munkában? Miért tartjuk fontosnak a partitúra helyes értelmezését, dekódolását? Hogyan segíti a koreográfus munkáját a partitúra elemzése a zenés színházi alkotófolyamatban? A színpadi- és zenei nyelvezet elsajátítása, hogyan segíti a kommunikációt a karmesterrel/zenei vezetővel folytatott munka során? Témánk gondolatmenete tehát olyan pedagógiai és gyakorlati jellegű orientációt követ, amelyet több éves pedagógiai munkánk során alakítottunk ki.

THE SCORE AS A HANDBOOK INCORPORATING MUSICAL CONTENT INTO THE CHOREOGRAPHER'S WORK

Keywords: score, musical theater, musical theater process, musical language, choreographer training

The knowledge of musical information is closely related to the subject of choreography training. This is particularly relevant in the various disciplines (music theory, singing, musical theatre, etc.) In this thesis, we will try to explore how the knowledge acquired during the training is implemented in the choreographer's work. Why do we consider it essential to correctly interpret and decode the score? How does score analysis assist the choreographer in the process of creating musical theatre? How does the mastery of stage and musical language aid communication when working with the conductor/musical director? Thus, our subject analysis follows a pedagogical and practical orientation that we formed over many years of professional instructional work.

TONGORI ÁGOTA

egyetemi adjunktus, Magyar Táncművészeti Egyetem
assistant professor, Hungarian Dance University

KI A MESTER ÉS KI A TANÍTVÁNY? INTERKULTURÁLIS SZEREPCSERE A NEMZETKÖZI TÁNCOS HALLGATÓK "ELMÉLETI" KÉPZÉSÉBEN.

Kulcsszavak: interkulturális oktatás, IKT eszközök, digitális kultúra, kreativitás, kutatás alapú tanulás

A globalizáció következtében megnőtt az érdeklődés az interkulturális oktatás módszerei iránt a felsőoktatásban (Kawalilak & Lock, 2018). Előadásomban bemutatok néhány tevékenységet, amelyet balettművész és táncos és próbavezető hallgatók többnemzetiségű csoportjaival végeztem elméleti kurzusok, pl. *Magyar kultúra vagy A nevelés elmélete és gyakorlata* keretében. A hallgatók különböző digitális platformokon létrehozott produktumokon keresztül osztották meg újonnan konstruált tudásukat társaikkal és oktatójukkal. A bizalomépítés a témák, ill. a prezentációs formák választhatósága által az újszerű interkulturális tanítási módszertan egyik kulcseleme (Bowman, 2022). Az interkulturális témákhoz (pl. hagyományos táncok, zene, konyha, látnivalók) kapcsolódó gyakorlati tapasztalatok és tanórán kívüli tevékenységek vezethetnek oda, hogy a hallgatók „közös hazánk, a Föld” (Nanni & Curci, 2005, p. 41, idézi Pasquale, 2015) globális polgáraivá váljanak (Hernández, 2019). Az IKT-eszközök nemcsak lehetőséget nyújtanak a kreativitásra, hanem nélkülözhetetlenek „globális digitális kultúránkban” (Chiper, 2013, p. 1645). Az előadás egy jó gyakorlatról szóló beszámoló a különböző évfolyamok diákjainak (N=15) tanítása során szerzett tapasztalatokról, melyek során részben felcserélődtek a pedagógus és diák szerepek. A diák-oktató szerepcseréje eredményei: a diákok maximális bevonása, az együttműködési és kutatási készségek, a kritikai gondolkodás és a kreativitás fejlesztése, valamint ezen készségeknek a kulturális információcserén keresztüli alkalmazása.

WHO IS THE MASTER AND WHO IS THE STUDENT? INTERCULTURAL ROLE REVERSAL IN THE „THEORETICAL” TRAINING OF INTERNATIONAL DANCE STUDENTS

Keywords: intercultural education, ICT tools, digital culture, creativity, research-based learning

Internationalization, has resulted in an increased interest in the methods of intercultural teaching in higher education (Kawalilak & Lock, 2018). I will present some activities carried out with a multinational group of ballet artist and dancer & coach students in theoretical subjects, e.g. *Hungarian Culture or Theory & Practice of Education*. The students shared their newly constructed knowledge with their peers and instructor through products created on various digital platforms. Building trust by offering choices in topics or presentation forms is a key element of novel intercultural teaching methodology (Bowman, 2022). Hands-on experiences and extracurricular activities around topics with intercultural aspects (e.g. traditional dances, music, cuisine, attractions) will lead for students to become global citizens (Hernández, 2019) of “a common native land, (...) Earth” (Nanni & Curci, 2005, p. 40, as cited in Pasquale, 2015). ICT tools do not only provide an opportunity for creativity but are essential in our „global digital culture” (Chiper, 2013, p. 1645). The presentation is a good practice report on the experiences gained while teaching groups of students (N=15) from various grades, partly reversing the roles of educator and student in class. The results of the student-instructor role reversal are: maximum student engagement, development of collaboration, research skills, critical thinking and creativity, and application of skills through cultural information exchange.

TÓTH-KNAPECZ KATA

tudományos ügyintéző, ELKH Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézete
Research Administrator, Institute of Musicology, ELKH Research Centre for the Humanities

„...KÉZIRATBAN MARADT.” A BUKOVINAI SZÉKELYEK KIADATLAN TÁNCMONOGRÁFIÁJA.

Kulcsszavak: bukovinai székelyek, tánckutatás, Szentpál Olga

A Baranya és a Tolna megyei székelyek körében végzett első jelentős táncgyűjtésre 1948-ban Belényesy Márta, K. Kovács László, Szentpál Olga és Vargyas Lajos részvételével került sor. A gyűjtés közvetlen előzménye, hogy 1947-ben a Néptudományi Intézetben megalakították a Magyar Táncmunkaközösséget. Ez a szakmai szerv többek között a Magyarországra áttelepített bukovinai székelység tánc kultúrájának gyűjtését, vizsgálatát, majd ennek publikálását határozta meg feladatának. A négyfős kutatócsoport munkájának eredményeként nagy mennyiségű gyűjtött anyag keletkezett.

A kutatómunkával párhuzamosan zajlottak az archiválások és a tudományos feldolgozások, melyek egy önálló bukovinai táncmonográfiát készítettek elő. A kiadás azonban félbeszakadt. A táncok elemző vizsgálatát Szentpál Olga végezte el, mely munkára a szakirodalom így hivatkozik: „kéziratban maradt”. Ez a kézirat azonban pár évvel ezelőtt a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézetének Néptánc Archivumába került. Kutatásomban a táncmonográfia előmunkálatait, Szentpál Olga kéziratban maradt elemzésének tartalmát, illetve a kézirat utóéletét vizsgáltam. Az előadásom a néprajztudomány és az etnokoreológia számára is hiánypótló adatokkal, eredményekkel szolgál.

„...LEFT IN MANUSCRIPT.” THE UNPUBLISHED DANCE MONOGRAPH OF THE BUKOVINA SZÉKELYS.

Keywords: Bukovina Székelys, dance research, Olga Szentpál.

The first significant dance collection among the Székely communities in Baranya and Tolna counties took place in 1948 with the participation of Márta Belényesy, László K. Kovács, Olga Szentpál, and Lajos Vargyas. The immediate precursor to this collection was the establishment of the Hungarian Dance Work Community at the Institute of Ethnology in 1947. This professional organization defined its task as collecting and studying the dance culture of the Székely population relocated to Hungary from Bukovina, and subsequently publishing the findings. As a result of the work of the four-person research team, a large amount of collected material was produced.

Parallel to the research work, archiving, and scientific processing took place, which laid the groundwork for an independent Bukovina dance monograph. However, the publication was interrupted. The analysis of the dances was carried out by Olga Szentpál, and the professional literature refers to this work as an „unpublished manuscript.” However, a few years ago, this manuscript found its way to the Folk Dance Archives of the Institute for Musicology at the Research Center for the Humanities. In my research, I examined the preliminary work for the dance monograph, the content of Olga Szentpál's unpublished analysis, and the afterlife of the manuscript. My presentation provides the field of ethnology and ethnochoreology with valuable data and results that fill a gap.

TÚRI VIRÁG RÉKA

tánctanár
dance teacher

KLASSZIKUS INDIAI TÁNCOK A MAI SZÍNPADOKON

Kulcsszavak: indiai tánc, kortárs színpadok, nemzetközi törekvés

Muzeálisnak kell-e tekintenünk, vagy egy kortárs műfajnak az indiai klasszikus táncot? Az indiai táncművészek hagyomány tisztelőik, emellett követik a nemzetközi trendeket összművészeti alkotásokkal, modern témaválasztással. Hogyan és miért jutott el a tánc a Krisztus előtt íródott Natya Shastra-tól a 20. századi, kulturális gyökereihez vissza kapaszkodó indiai klasszikus táncoktól a ma látható kortárs, ám kereteit mégis megtartó színpadi műfajig.

A téma történeti elméleti, részben gyakorlati megközelítésben. Olyan új perspektívát tár elénk, ami India ma is élő tradicionális és társadalmi viszonyai felől vizsgálja ezt a kulturális, dinamikus változást.

Terepi kulturális adatgyűjtést végeztem négy év indiai tartózkodás során India több tartományában is. Ezek a következők: kultúra empirikus objektív megfigyelése, Indiában fellelhető szakirodalom tanulmányozása, templomok domborműveinek vizsgálata, interjú táncművészekkel, történelmi elemzés.

India táncművelése régmúlta, ám változó szakaszokra tekint vissza. Mai formájára nagy hatással volt India függetlenné válása. Művészeti törekvés, hogy az indiai táncot Indiától független klasszikus tánc szintre emeljék.

CLASSICAL INDIAN DANCES ON STAGE NOW

Keywords: Indian dance, contemporary stages, international endeavor

Should we consider Indian classical dance as a museum or a contemporary genre? Indian dance artists are tradition lovers and also follow international trends with all-round artworks and a modern choice of themes. How and why has dance gone from Natya Shastra (B.C.) to 20th-century Indian classical dances, which hark back to its cultural roots, to the contemporary but still contemporary stage genre we see today.

A historical theoretical and partly practical approach to the topic. It offers a new perspective that examines this cultural and dynamic change from the perspective of the traditional and social conditions that still exist in India today.

I have conducted field cultural data collection during four years in India in several provinces of India. These include: empirical objective observation of culture, study of literature on India, examination of temple reliefs, interviews with dance artists, and historical analysis.

The dance culture of India has a long history but in changing phases. Its present form was greatly influenced by India's independence. The artistic aspiration is to elevate Indian dance to the level of classical dance independent of India.

VAN HERCK, AUDREY

egyetemi tanár, MAS Táncudományi, Zenei és Művészeti Magánegyetem
 professzor, MAS Dance Science, Musik und Kunst Privatuniversität

**PSZICHOLÓGIAI BIZTONSÁG: A BALETTNÖVENDEK MEGÍTÉLÉSE
ÉS AJÁNLÁSAI**

Kulcsszavak: Pszichológiai biztonság, balettoktatás, ajánlások, érzelmi bántalmazás, önmeghatározás elmélete

A balettoktatás világát a fegyelem és az erősen kialakult hierarchikus pozíciók hagyománya jellemzi. A balettoktatás tekintélyelvű pedagógiai megközelítése és annak negatív következményei jól dokumentáltak a táncművészeti szakirodalomban. A táncban történő érzelmi visszaélésekkel kapcsolatos kutatások azonban ritkák, két publikált tanulmányra korlátozódnak. A sport világában az érzelmi bántalmazás témáját széleskörűen kutatták, és a sportra alkalmazva kidolgozták a pszichológiai biztonság fogalmát, hogy megvédjék a sportolókat az ilyen bántalmazástól. A svédországi tornászokkal vezetett kutatás alapján a jelen tanulmány a balettnövendékek pszichológiai biztonságáról alkotott elképzeléseit és az annak elérésére tett javaslatokat vizsgálta. A megfogalmazott ajánlások a tanulók képességeinek, egyéniségének tiszteletben tartására és a kommunikáció fokozására összpontosítottak az interakciók minden szintjén. Különös jelentőséget tulajdonítanak az összehasonlítások és a versengés elkerülésének is. A tanároknak, diáktársaknak, szülőknak és iskolaigazgatóknak adott ajánlásokon keresztül a résztvevők segítenek megérteni, hogy mire van szükség a pszichológiai biztonság növeléséhez a balettoktatásban, és egy egészségesebb pszichológiai környezet eléréséhez a jövő táncosai számára.

PSYCHOLOGICAL SAFETY: BALLET STUDENTS' PERCEPTION AND RECOMMENDATIONS

Keywords: Psychological safety, ballet education, recommendations, emotional abuse, self-determination theory

The world of ballet education is steeped in a tradition of discipline and strongly established hierarchical positions. The authoritarian pedagogical approach of ballet education and its negative consequences have been well documented in the dance-specialized literature. However, research on emotional abuse in dance is scarce, limiting itself to two published studies. In the world of sport, the subject of emotional abuse has been extensively researched, and the concept of psychological safety as applied to sports has been developed to protect athletes from such abuse. Based on research led with gymnasts in Sweden, the present study investigated ballet students' perceptions of psychological safety and their recommendations to reach it. The recommendations provided focused on respecting students' abilities individualities and increasing communication on all levels of interactions. A particular importance was also given to avoiding comparisons and competition. Through the recommendations given to teachers, fellow students, parents, and school directors, the participants help us understand what is needed to increase psychological safety in ballet education and reach a healthier psychological environment for future dancers.

VARGA NÓRA

egyetemi tanársegéd, Magyar Táncművészeti Egyetem
assistant lecturer, Hungarian Dance University

SZIGETHY NORBERT

táncművész, Kecskemét City Balett
dance artist, Kecskemét City Balett

AZ AFFEKTUM FOGALMÁNAK ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEI AZ „IMMOBILE” C. TÁNCMŰ TÜKRÉBEN

Kulcsszavak: affektum, Deleuze, Pilinszky, mozdulatlan színház

Az előadás célja, hogy bemutasson egy módszertani kísérletet: esettanulmány által kutatjuk a teória és a praxis kölcsönhatásainak lehetőségeit.

Elméleti felvetésünk az affektivitás irányzatának bevonása a kutatásba. A fogalmat egyfelől a pszichológiai megközelítések alkalmazzák, másfelől a művészetelméleti diszkurzusok kezdték integrálni. Az irányzat a táncesztétika területén eddig kidolgozatlan, ezért jelen értekezés az esztétikai irányvonalhoz kíván csatlakozni: a kutatás egészen pontosan Deleuze, illetve a filozófus teóriáján nyugvó Brian Massumi affektum-meghatározásai mentén gondolkodik.

Kutatásunk tárgya a Magyar Táncművészeti Egyetem koreográfus képzésének keretében, 2023-ban létrejött diplomamunka, az „Immobile” című táncmű. A darab Pilinszky János szövegeinek inspirációjából fakad, és a költő mozdulatlan színház („theatre immobile”) koncepcióját vizsgálja. Az előadás kísérletet tesz arra, hogy a vázolt fogalom perspektívájából tekintsen a darabra, az affektum horizontján mutasson rá a test és szöveg viszonyrendszerének jellemezhetőségére. Eredményeink azt mutatják, hogy az elméleti és a gyakorlati munka kölcsönösen hatnak egymásra – a darab értelmezésének folyamata kirajzolja a terminus alkalmazhatóságának újabb módozatait is.

THE PROBLEM OF AFFECT IN THE CONTEXT OF A DANCE PERFORMANCE 'IMMOBILE'

Keywords: affect, Deleuze, Pilinszky, theatre immobile

The aim of the lecture is to introduce a methodological experiment: we intend to explore the possibilities of interaction between theory and practice through a case study.

Our theoretical presupposition is based on the conception of affects. On the one hand, the term is employed by psychological approaches, and on the other hand, it is integrated into the field of aesthetics as well. This trend is still undeveloped in the field of dance aesthetics, hence this lecture seeks to align itself with this direction. The research is based on Deleuze's definitions of affects, and on Brian Massumi's theories developed from the philosopher's thoughts.

The subject of our research is a diploma work titled 'Immobile', created in 2023 as part of the Department of Choreography at the Hungarian Dance University. The performance is inspired by János Pilinszky's texts. Furthermore, it examines the poet's concept of 'theatre immobile'.

The presentation is intended to provide suggestions for the examination of the relationship between body and text. Our analysis emphasizes the mutual influence between theoretical and practical work – the process of interpreting the performance reveals new ways of applicability for the terminologies as well.

VOJTEK MIKLÓS

táncpedagógus, Tanecné konzervatórium Evy Jaczovej
dance teacher, Tanecné Conservatory Evy Jaczovej

STEINMASSLER JÁNOS – LÁBÁN RUDOLF ELTITKOLT NAGYBÁTYJA

Kulcsszavak: Steinmassler János, Lábán Rudolf, Pozsony, reformkor, csárdás, életrajzi kutatás, kutatási források

Rövidke előadásom Lábán Rudolf nagybátyjáról, Steinmassler Jánosról szól, aki épp úgy, mint világhírű rokona, a táncnak szentelte az életét, de furcsa módon Lábán soha egy szóval sem említette őt. Valerie Preston-Dunlop híres Lábán-életrajzában sem találjuk a reformkori pozsonyi táncmester nevét. Steinmassler János személyére egy 1846. évi színházi plakát hívta fel a figyelmemet. Neve ugyanis ott szerepelt a pesti Nemzeti Színház azon plakátján, amely a híres francia táncospár, Fanny Cerrito és Arthur Saint-Léon fellépését hirdette. Hogyan került az akkor újdonságnak számító magyar tánc, a Kolosanszky János kreálta Andalgó előadói közé a pozsonyi táncmester? Ennek indultam a nyomába, s hogy Lábánnal kapcsolatosan Budapesten is érdemes kutatni, bizonyítja, hogy a szóban forgó plakátra az Országos Széchényi Könyvtár Színház-történeti Tára Színlapgyűjteményében bukkantam rá. Ezzel az előadásommal arra szeretném felhívni budapesti kollégáim figyelmét, hogy érdemes lenne Lábán Rudolf budapesti éveivel is foglalkozni.

JÁNOS STEINMASSLER – RUDOLF LABAN'S SECRET UNCLE

Keywords: János Steinmassler, Rudolf Laban, Bratislava/Pozsony, Hungarian reform era, csárdás, biographical research, reserach sources

My short lecture focuses on the uncle of Rudolf Lábán, János Steinmassler, who just like his nephew, dedicated his life to dance, but Laban strangely never mentioned him. Neither do we find the name of this dance master from the Reform Era of Hungary in Laban's renowned biography by Valerie Preston-Dunlop. The figure of János Steinmassler came to my attention through a theatre poster from 1846. His name was figured on a poster of the National Theatre in Pest, which announced the performance of the famous French dancing couple Fanny Cerrito and Arthur Saint-Léon. How did the dance master from Pozsony end up among the performers of Andalgó, a new Hungarian dance created by János Kolosanszky? I set out to find out, and the fact that the poster in question is in the playbills collection of the Theatre History Collection of the National Széchényi Library proves that it is worthwhile to do research on Lábán in Budapest. With this lecture, I would like to point out to my colleagues in Budapest that it might be rewarding to explore Rudolf Lábán's years in Budapest.

WORKSHOPOK / WORKSHOPS

ADAMOVICH FERENC TAMÁS

táncművész, Vígszínház
dance artist, Víg Theatre

AFFEKTÍV MOZGÁSPEDAGÓGIA WORKSHOP

Kulcsszavak: affektív, mozgáspedagógia, pszichofizika, pszichofiziológia, módszer

Kutatásom célja egy figyelemvezetésen, testtudatosságon és proprioceptív érzékelésen alapuló mozgáspedagógia kialakítása. A technikát a színész vagy táncos érzelmi állapotának előhangolására használom. Az érzelmi állapotban generált proprioceptív érzetek impulzusai mozgásra készítik a testet. Az így létrejövő kifejezések természetes mozgásokká válnak, amelyek mentesek a mentális folyamatok feszültségétől. Mivel a módszer mozgásra épül és a mentális folyamatok irányítására törekszik, ezért affektív mozgáspedagógiának neveztem el. Ennek kulcsfontosságú része a hatha jóga rendszere, amely szintén segíti a figyelemvezetésnek és a proprioceptív érzetek tudatosításának fejlesztését.

Hipotézisemet szisztematikus idegtudományi kutatásokkal és az affektív pszichológia tudományterületének eredményeivel támasztom alá. Ezen túlmenően a meghatározó színházpedagógiai tréningek megismerése során szerzett tapasztalataim is jelentősen hozzájárultak a kutatáshoz.

AFFECTIVE MOVEMENT PEDAGOGY WORKSHOP

Keywords: affective, movement pedagogy, psychophysical, psychophysiological, method

The aim of my research is to try to develop a movement pedagogy based on attention control, body awareness, and proprioceptive sensation. The technique is used to attune an emotional state in the actor or dancer. The impulses of the proprioceptive sensations generated in this state then cause the body to move. The resulting expressions become natural movements, free from the tension of mental processes. Since the method is based on movement and seeks to control mental processes, I have called it affective movement pedagogy. A crucial part of it is the hatha yoga system, which also helps to develop attentive skills and awareness of proprioceptive sensations.

I sought to test my hypothesis through systematic research in neuroscience and the disciplines of affective psychology. In addition, my experience of learning about the dominant psychophysical training methods made a significant contribution to this research.

LÉVAI PÉTER

mesteroktató, Magyar Táncművészeti Egyetem
master teacher, Hungarian Dance University

TESTSZÓLAM KÍSÉRLETEK A KÉZ ÉS A LÁB RITMIKAI FÜGGETLENÍTÉSÉRE

Kulcsszavak: testpartitúra, alapvető zenei fogalmak, mozgásképzet, többszólamúság a mozgólakészletben

A néptáncos motívikai megformálás — az eddigi sztereotípiák szerint — alapvetően a láb mozgásaira, azok súly és gesztushelyzeteire reflektált. A felsőtest, illetve a karok-kezek ritmikai kiegészítései legfeljebb a legényes típusú táncokban kaptak némi hangsúlyt, azok is a legtöbb esetben csak valamilyen mechanikus, már-már szinte sztereotipikus megvalósításban. Nemcsak a súly és gesztushelyzetek test partitúráján megvalósított szimultaneitások és szukcesszivitások lehetnek fontosak, hanem a staccato-legato és/vagy az accelerando-ritartando megvalósítások is nagynértékben növelik a táncos testtudatot, a tempótartást és a testpartitúra képzetének kialakítását.

Az általam bemutatott gyakorlatok és az ahhoz kapcsolódó támaszték-geztus testszólamok ezeket a hiányokat igyekeznek pótolni, amiket a megfelelő zenei fogalmi ismeretekkel is kiegészíttek. Mindezek eredményeként a táncos mozgásképzet és gyakorlat a többszólamúság kívánalmának megfelelően sokkal jobban tudja kontrollálni a test részeinek és egészének elhelyezését időben, térben és erőben.

BODY PARTS EXPERIMENTS FOR THE RHYTHMIC SEPARATE OF HANDS AND FEET

Keywords: body score, basic musical concepts, movement imagination, polyphony in the set of movements

According to the stereotypes of the folk dance, the motivic design basically reflected on the movements of the legs, their weight and gesture positions. The rhythmic additions of the upper body and the arms and hands were given some emphasis at most in the dances of the lad's dance types and in most cases only in some mechanical, almost stereotypical implementation. Not only the simultaneities and successivities realized in the body score of weight and gesture positions can be difficult, but also the implementations of staccato-legato and/or accelerando-ritartando greatly increase the dancer's body awareness, tempo control and the formation of the image of the body score.

The exercises I have introduced and the support-gesture body parts related to them try to fill these gaps, which I also supplement with the appropriate musical conceptual knowledge. As a result of all this, the dancer's movement concept and practice can much better control the positioning of the parts and the whole of the body in time, space, and force, in accordance with the wishes of polyphony.

**Magyar
Táncművészeti
Egyetem**

MAGYAR TÁNCMŰVÉSZETI EGYETEM / HUNGARIAN DANCE UNIVERSITY

H-1145 Budapest Columbus u. 87-89. | Tel./phone: +36-1-273- 3430

www.mte.eu